

ОЛЕСЬ
ЖОЛДАК

РІВНОВАГА

ОЛЕСЬ
ЖОЛДАК

РІВНОВАГА

Київ

Видавництво художньої літератури

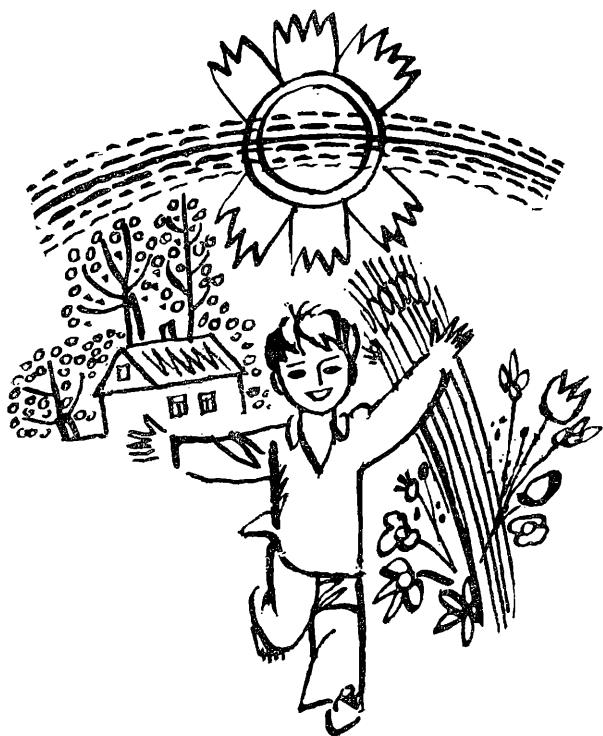
«Дніпро»

1978

До книжки увійшли ліричні, гумористичні та сатиричні твори поета. В ліриці Олесь Жолдака чути відгомін суворих днів Великої Вітчизняної війни, безпосереднім учасником якої був поет, оспівується героїзм і благородство радянських людей. Доброю усмішкою, теплим ліризмом пройняті гумористичні вірші. У збірці вміщено також жартидливі розповіді про колег по перу, дотепні літературні пародії, шаржі та епіграми.

Ж $\frac{70403-099}{M205(04)-78}$ 85-78

ЩОБ НЕ ЖУРИВСЯ КОЛОС

Усе, що мені світало,
Просилося на папір,
Сьогодні, живе, постало
У вічному слові — мир!

Рукою, яка гранату
Стискала в смертнім бою,
Рукою, яка розплату
Несла, наче долю мою,

Над тьмяним виром безодні
Підносила аж до зір,—
Цією рукою сьогодні
Підписуюсь я за мир.

Рукою мого друга,
Що в битві розтав, як сніг,
Коли лиховісна хуга
Збивала усіх із ніг;

Рукою, яку дитині
Відтяв у Дахау звір,
Цією рукою нині
Підписуюсь я за мир.

Рукою, що в мирну днину
Крицеві плуги кує,
Голубить малу дитину,
Калинове щастя своє,

Рукою, що дні погодні
Підносить у синю шир,
Цією рукою сьогодні
Підписуюсь я за мир!

РОСІЇ

Не бором за частоколом,
Не дзвонами з висоти,
Не смутком над ратним полем,
А віщим своїм глаголом
Мені промовляєш ти.

Побратані ми з тобою
Навіки із давніх літ.
Ти ленінською рукою
Виводила нас у світ.

Коли на нашу Вітчизну
Котився смертельний вал,
Кував мені зброю грізну
Коваль твій — старий Урал.

Та зброя була надійна,
І випробувана в боях.
Російська далекобійна
Мені прокладала шлях!

Ми разом страшні руїни
Зітерли з лиця землі,
І щастя Росії, України
В новім ожило зелі.

І дружбу довічну нашу
Не спалить ніхто вогнем.
Ми щастя, як повну чашу,
Народам землі несем!

Вогні пламеніють, мов стяги, червоні.
Вросли ми в траншеї, навіки — брати!
Від посвисту куль посивіли нам скроні,
Від крові набрякли іржаві бинти...

Протягій гарячим осколком наскрізно,
З нас кожен по груди в цю землю вростав...
Лиш той має право на тебе, Вітчизно,
Хто твердо, мов креміль, у битві стояв!

НА СПОСТЕРЕЖНОМУ ПУНКТИ

Он вони стоять на кургані,
Де колись побував Мамай...
В «цейси» дивляться бездоганні,
Щедро ділять заволзький край

І для Ельзи і для Гертруди,
І для інших арійських душ...
Ми їх бачимо в стереотруби
І наводим вогонь «катюш».

І гогоче вогню лавина
Із-за Волги у сивій млі —
Наділяєм по два аршини
Ними ж спаленої землі...

Кожна куля і кожна міна,
Добре цілений наш снаряд
Долітають аж до Берліна
Від твоїх твердинь, Сталінград!

*Завод «Красный Октябрь»,
жовтень, 1942 р.*

«МАЯКОВСКИЙ» НА ФРОНТІ

В роки Великої Вітчизняної війни
на фронті діяв бойовий танк
«В. Маяковский».

От і стрілися ми з тобою
Не за книгами — на війні...
Запорошений пилюгою
Танк гуде у важкій броні.

Кришать землю сталеві траки,
Десь по груди до цього брів...
Півгодини ще до атаки,
Знову перший почне прорив!

В нього теж бойова робота
І стрімкий невідпорний крок.
— Ну, то як,— він гримить,—
Піхото?
Чи готова зробити кидок?

— А піхота теж не ледащо,
І характер у неї свій.
З «Маяковским» ніде не страшно,
Веселіше іти у бій...

Танк хитнувся, прогук мотором:
— Ось візьму я боезапас,
А тоді,— мовляв,— поговорим,
Якщо буде, звичайно, час.

Бачиш, скільки в мене металу —
Аж до гусениць-підшов.
В сорок першому
Із Уралу
Добровільно на фронт пішов!

В екіпажі — орли-хлоп'ята,
Не промажуть,
Не підведуть!..
Воювати — так воювати,
До Берліна знайома путь...

«Маяковский» в заграві бою,
Не спинити його порив.
Невідпорно
Іде горою,
Вводить армію у прорив!..

КАРТА

Гвардії майору І. Горбунову

Похідна карта, стерта і зів'яла,
Прострелена позначками боїв...
Тепер вона своє відвоювала,
Вже списана у полковий архів.

Доріг вузли і ниті потемнілі,
І сині звиви приазовських рік
Лягли рубцями-смугами на тілі
І в серці закарбовані навек.

Ось вогнева — Приморка — у кружалі,
А там — Самбек, а ще — Зелений Гай...
На лінії крутій горизонталі
Ми бачили Вкраїни небокрай.

Через яри і пагорби не дарма
Вела нас карта до нових висот,
Прокреслена рукою командарма,
Вогнем і кров'ю непохитних рот.

Нові бої віщує ніч тривожна,
І топокарта інша вже у нас,
Де кожна цятка і дорога кожна
Нам перемоги наближає час!

*Велика Білозерка,
грудень 1943 р.*

БАЛАДА ПРО ЗАЛП

І знов — загин чи не загин!
Свистять осколки злі...
І я лечу, окопний син,
В «катюші» на крилі.

Зі мною мчать вогневики,
Як вихор, летимо.
Прорватись до Міус-ріки
Фашистам не дамо!

Зелені скинуто чохла,
Скоріше залп, скоріш!..
Вже всі «катюші» підійшли
На запасний рубіж.

Вже розвернулися. За мить
Стають машини в ряд.
Але над нами шурхотить
І гахає снаряд.

Та страху гвардія не зна!
Наказ не забува!
Наводку вчасно почина
Обслуга бойова.

Мене промацав артналіт,
Та пожалів снаряд.
А вже загинув замполіт,
Поранений комбат...

Б'є люто ворог звідусіль.
В очах — теменна тьма.
Але наведені у ціль
«Катюші» не дарма!

Плазує полум'я в траві
На мертвій огневій.
Тепер машини бойові
Самі вестимуть бій...

І раптом — спалах!
Раптом — струс!
І мін стрімливий лет.
Із огневої за Міус
Метнуло сто ракет.

Самі, на диво, без обслуг,
«Катюші» ожили!..
Вогнем пекельним наокруг
Фашистів сповили.

І яре полум'я зрина
На дальньому краю,
Як помста праведна страшна
За вбитих у бою!

В ДЕНЬ МИРУ

Коли вогнем накрили бліндажі
І раптом обірвалась канонада —
Бійці Москви, гвардійці Сталінграда
Війни переступили рубежі.

У корчах бивсь повержений Берлін,
І даль імлава стала голубою.
Підвівсь боець, і вперше після бою
Він розрядив гарячий карабін...

Кінець війни. Мовчать важкі гармати,
І дим спливає на передовій —
В годину миру березуть солдати
Останній нерозстріляний набій!

На марші курява і спека,
Не диха придорож-трава...
Дивись: омріяна, далека
Над нами хмарка проплива.

Їй видно далечінь безкраю,
Їй мила наша сторона.
Води напившись з Дунаю,
Півсвіту обійде вона.

І на далекому привалі,
Угледівши отак її,
Привіт ми з нею посилали
У рідні, звільнені краї.

Хай загубилися адреси
І звісток не було — нехай!
Хмаринка вже біля Одеси,
А може, й далі...

Виглядай!

ЖАЙВОРОН

Ми, воїни, усьому свідки.
А пригадай: бувало, брат,
І в нього цілили зенітки,
Строчив фашистський автомат.

Його єфрейтори дебелі
Під вогневий гарматний шквал
Шматком гарячої шрапнелі
Хотіли вбити наповал.

Та жайворон лишився жити
І над просторами степів
Шукав для себе кущик жита,
В траншею нашу залетів.

Мовчало грізне поле бою.
Не бійся, жайворонку, ні!
Ще голосніше із тобою
Співать ми будем по війні.

— Все говори, говори від початку,
Руку подай мені — біле крило...
Де ти літало, моє орленятко,
Миле, хороше, де ти було?

— Я підіймалась над світом у скрусі,
Сік мені груди гарячий свинець.
Воду пила я з озер Білорусі,
В тебе, коханий, просила крилець.

— Як тебе винесли зморені крила,
Як ти не збилася в дальній путі?
— Я крізь пожари до тебе летіла,
Я задля тебе себе не жаліла,
Всіх, як могла, виручала в біді.

Тільки б не знати ніколи розлуки,
Після ночей, після днів грозових
В смерті взяла б я тебе на поруки,
Каменем з неба упала до ніг.

В очі твої зазирнула б ласкаво,
Віру і силу давала щодня...
— Слався ж у пісні моїй величаво,
Щастя, кохання мого орленя!

МОРСЬКА БАЛАДА

Понад шляхом топтаним пил кружить,
А на море хлопець вируша служити.
Проводжає дівчина до воріт,
Ще й дарує милому ружі цвіт.
Каже стара матінка: — Сину, йди,
Випий на дорогу кухлик води,
Бо вода у морі тім не така,
Бо вода у морі, сину, гірка...

В морі із водою бувало всяк —
І солону й прісну пив моряк;
З курсу бойового не збитись ніяк —
Сяв Батьківщини вірний маяк!

Як вертав моряк той із війни —
Пломеніли ружами ордени.
Говорив коханій: — Чаєня,
Згадував про тебе я щодня.—
Говорив син матері: — У бою
Вславили Вітчизну ми свою;
Вже не лютувати фашистам, ні,—
Всі вони у Балтиці там, на дні.
Піднесіть з дороги мені води —
Тої, що у сінях є в нас завжди.
Свіжу воду з кухлика пити нам,
А гірка дісталася ворогам!

Де фронту гнулась вогняна підкова,
Де йшов у бій гвардійський батальйон,—
Пташиним свистом тьохкає діброва,
З Донбасу пролітає ешелон.

За вибалком, на пагорбі крутому,
Ляга од плуга борозна пряма.
Земля парує після битви-грому,
І райдуга півсвіту обійма.

Мине весна, і виспіє колосся,
Куди не глянь, куди не подивись...
Так, все вернулося і все збулося,
Про що ти мріяв, друже мій, колись!

Я знаю, чого тобі треба,
Моя непоборна земля:
Запнутися хмаркою неба,
Дивитись на сонце здаля;

Омитись потоками зливи,
Зволожить сухі корінці,
І колосом буйної ниви
Гарячі покрити рубці;

І знов молодіти красою,
Всміхатись очима озер
І вірити разом зі мною,
Що ми після бою, тепер

Стаємо до праці у славі,
Що ранки твої голубі,
Що більше осколки іржаві
Не муляють, земле, тобі.

Будь щаслива, зелена ниво,
Ти ніколи так не цвіла.
Благодатна, жадана злива
Над тобою вночі пройшла.

Ти прокинулась на світанку
В краплях, в щебеті, у цвіту.
Хлопці рушили на ділянку,
До схід сонця і я піду.

Я лелітиму, як надію,
Кожне зерно твоє, стебло.
Я нічого не пожалію,—
Тільки б сил тобі прибуло.

Передам я тобі з любов'ю
Щирий племінь своїх думок,
Щоб ніколи людською кров'ю
Не облився тут колосок.

Я поставлю у вічній славі,
Наче армій своїх полки,
На зеленій твоїй заставі
Міцнотілі густі дубки.

Щоб у свіжій пшеничній скибі
Щастя-долі ясніла глиб
І сказали тобі спасибі
За солодкий радянський хліб!

БРАТИ

Куди не глянь — привілля,
За день не обійти...
Із Польщі на Поділля
Приїхали брати.

Сердечно тисне руку,
Вітає подолян.
— Приїхав по науку,—
Душевно каже Ян.

Вітається до нього
Вусатий бригадир:
— Для гостя дорогого
Пошана в нас і мир...

Ідуть, минають жито,
Всміхаються брати:
— Життя своє прожити —
Не поле перейти.

Буяють на привіллі
Жита із краю в край,
Сріблясті котять хвилі
За Віслу і Дунай.

І каже Яну-брату
Колгоспний голова:
— Вже скоро починати
Ми будемо жнива...

А Ян: — Вся золотиться
Подільська сторона.
Не вадило б пшениці
Узяти нам зерна...

— Дамо обов'язково! —
Говорить подолян.
Хай буйно-колосково
У тебе родить лан.

Вона родюча дуже,
Бери у добрий час.
Ми «ленінкою», друже,
Назвали тут, у нас!..

Народ прикмету має
В пшениці тій давно:
На щастя проростає
Ленінське зерно!

У сквері берізка,
Струнка та гінка,
І граньobelіска,
Мов лезо штика.

Напроти каштани
І біла стіна:
На дошці Пошани
Живих імена...

Загіблі солдати,
Вас кожний згада.
Діла довершати
Героям труда.

Ви з нами дружили
В одному полку.
Ми всі заслужили
Подяку палку.

Герої-солдати,
Почесно живим
Із вами стояти
В безсмерті однім!

ЗВИЧКА

У пізню і вранішню пору
Шумлять і шумлять явори.
А ген край зеленого бору
Військові стоять табори.

Танкісти вони чи пілоти —
Для вірша то зайва деталь.
Та все ж, як іду із роботи,
Свою поправляю медаль.

Завжди, як вернуся додому,
В задумі стою при вікні,
І жити в сусідстві такому,
Признаюся, добре мені.

В однакові, певно, години
Так само бійці-вартові
З робочими нашої зміни
Міняють пости бойові.

Хто знає, можливо, зі мною
Так само боєць не один
Не може заснути без «відбою»
Раніше за кілька хвилин.

Бійці гарнізону одного,
Ми щастя пильнуєм ключі.
Раніш від гудка заводського
Розбудять мене сурмачі.

Зелена, буйна віто
Задонського села,
І ти колись півсвіту
Із нами обійшла:

То падала в кювети,
Зеленим листом ти
Вкривала нам лафети,
Броньовані щити.

Від пилу посивіла
На бруствері траншей,
Горнулася до тіла,
Торкалася плечей.

В бою, на марші,— всюди
З бронєю на рівні
Ти прикривала груди
Листочками мені...

Зелена, буйна віто,
Галузонько мала,
І ти колись півсвіту
Зі мною обійшла...

МАЯЧКА

За стовпиком-позначкою
Кущі пожовклих трав.
І хто село Маячкою
В степу глухім назвав?

Кому дорогу значило
Ти до своїх хатин
І чим, скажи, маячило
Отут серед рівнин?

Чи не за вогник сяючий —
Далекий маячок —
Назвав тебе, вертаючись
Із флоту, морячок?

За далиною тихою
Загублене село,
Кому було ти втіхою,
Уявою було?

Покриті пилом інею
До тебе ми йдемо,
Високовольтну лінію
Тобі подаємо.

Несем тобі бригадою
Ми лампочки ясні.
З надією й відрадою
Маяч удалині!

ВІКНО

Все отут — від самого початку —
Дороге і рідне назавжди...
Ліхтарями золоті печатки
Ставить місто на мої сліди.

Мерехтить дощу срібляста сітка,
Буйним цвітом дихає бузок.
Я проходжу біля гуртожитку,
Мимоволі стишуючи крок.

Так, мені не важко упізнати
Вулицю, де вчився я і жив:
У вікні знайомої кімнати
Голову хлопчина нахилив.

Від ясної лампи мружить очі...
Хлопець той нагадує мене:
Як і я, бувало, до півночі
Він у гуртожитку не засне.

Як і я, сидітиме допізна,
І йому відкриється в житті
Діамату логіка залізна
І вершини злетів на путі!

Я спиняюсь, я іду по бруку,
Спогадів спливає течія...
І гучніше в грудях серце стука...
Здрастуй, місто, юносте моя!

Ти мені дороги освітило,
Заронило в серце свій вогонь
І навек подарувало силу
У гарячій потиску долонь

Славних друзів, бойових на вдачу,
Всіх, які далеко розійшлись,
Тих, яких ніколи не побачу
*І з якими стрінуся колись.

Ти завжди, завжди було зі мною
Вірою, надією палкою
В незабутні, пережиті дні.
Тож несу до тебе я з собою
Спогади і помисли ясні.
Щоб ішли до тебе інші сміло,
Щоб для них не гасло, а горіло
Світло у студентському вікні!

м. Запоріжжя

РОВЕСНИК

Після важкої бойової січі
Оберігаю серцем я своїм
Ту фотокартку, збільшену удвічі,
З якої чесно дивиться у вічі
Ровесник мій, сердечний побратим.
Було їх дві у фронтового друга,
Якого вже не стріну на віку,
Одна мені лишилася, а друга
У нього — в комсомольському квитку...

Згадалося: той хлопець поступає
У комсомол із нами з усіма...
Його квитка давно уже немає,
Як і його самого вже нема.
Але коли дивлюсь на фотокартку,
Де очі побратима, як живі,
Кортить за нього все пройти спочатку,
Усі його дороги фронтів.

І в мирний світ ми з ним ідемо знову,
Хоча урвався вже його політ.
Вивершуємо сонячну будову —
Наш комсомольський неспалимий світ.

Хоч комсомольський стаж — мені у згадку,
Але в житті, на довгому віку,
Його носити буду фотокартку
Я при своїм партійному квитку!

ЗАБЛУДА

Пригадую: іще перед війною
У нашому гуртожитку він жив.
Завжди сидів за партою зі мною,
Завжди на демонстрації ходив.

У Першотравні з нами ніс портрети,
Співав про Волочаївські бої...
Учився справно, часом до газети
Пописував ще й віршики свої.

І поспішав на збори і спрокволу
Крив із трибуни голосом важким:
— Та я б його сключив із комсомолу!
Навіщо стільки панькатися з ним...

І пробачався, позирав несміло,
Коли були супроти голоси.
Такий собі на прізвище — Манило,
А що в душі у нього — розкуси!

* * *

Таким його і пам'ятаю...
Коли горіла неба вись,
Зійшлись по доброму звичаю,
Обійнялись — і розійшлись.

Ставали друзі на повірку,
Рушали з ворогом на бій...
І — геть к чортам із серцем спірку
У цій хуртечі світовій!

А все ж, коли на ратнім полі
Стискав я вірний карабін,

Про себе думав мимоволі:
«А як Манило? Де то він?»

Він теж пролив, казали друзі,
В однім бою якусь там кров,
А серце застигало в тузі:
Усе ж товариш був немов...

А серце все-таки щеміло,
Коли війні дали відбій,—
Так он воно який Манило!
Виходить, був Манило свій...

Хоч наганяв на душу смуту,
А жаль, земля йому пером.
Буває навіть кривду люту
Не гріх нам згадувать добром...

* * *

І знов жита гуляють на привіллі,
Цвіте українське небо голубе.
Багато літ лежав ти у могилі,
В яку колись я поховав тебе.

Багато літ тебе чекала мати,
І, хоч на світі не бува чудес,
З глибокої із трупної загати
Ти раптом підійнявся і воскрес.

Аж он куди змели тебе вітри!
Ну, як на тому світі, говори?!

Ти пам'яті моїй помстився сповна...
Але хоч раз відкрийся без оман:
Якого нарізав ти марафона
Через Берлін туди — за океан?

Воно, звичайно, важко, ей же ей,
Поневіряйтесь у чужих людей,
А от коли завіршувати плітку —
То, о-го-го! — чимало підробітку!

Вітійствуй і кричи собі, Манило,
А наша правда ходить по землі.
Тебе я закопав давно в могилу
З тавром ганьби й прокляття на чолі!

СЕСТРИ

Влітку на Шевченківськiм бульварi,
Де встають свiтанки золотi,
З тихими ялинками у парi
Виросли тополi молодi.

Тож, напевно, гожої години
Садiвник бажання наше знав:
Двох сестер Росiї й України
В дружбi вiковiчнiй поєднав.

Перша з них прикрасила алею,
Наче вдома в себе, тут зросла.
Може, аж сюди вiд Мавзолею
В гостi та ялинонька прийшла.

Ну, а друга їй зрiднi, тополя,
Що зроста тут, наче iз води,
З нашого колгоспiвського поля
Навеснi потрапила сюди.

І про наші мрії найдорожчі
Гомонять вони собі всю ніч,
Де велично зводиться на площі
У граніті дорогий Ілліч.

ВЕСНА

Ще на ставку чи в калюжі
Не тріснув тоненький льодок,
А вже по усьому окружжі
Її відчуваємо крок.

Де стужа в степах завивала,
Де билися наші полки,—
Як воїн, вона форсувала
Заковане русло ріки.

Нечутно пройшла між ярами
На мирні колгоспні лани,
Взяла за крутими горбами
Плацдарми озимини.

Снігів подолавши замети,
До канівських вийшла висот,
Про неї центральні газети
Великий дали розворот.

Веселкою з гаю-розмаю
Нам щастя віщує вона.
По всьому радянському краю
Іде комунізму весна.

Яка довкола тиша світова!
Ні гуку, ані гомону, на диво.
За нами не шелеснуть дерева,
Не погойднеться хвиля колихливо.

Здається, так і буде без кінця,
А ми тепер вчуваємо з тобою,
Як лунко в грудях стукають серця
І вічного жадають неспокою.

Як легко нам ходити по землі
І знову мати дужу силу-звагу!
Два серця, два ковалики малі,
Кують мені правічну рівновагу!

ДІМ

Гранітної мускулатури
Чотири зведені стіни.
Чотири темні амбразури
У нім лишилися з війни...

І ми цей дім відбудували,
І все, що мали, що могли,
У робітничому кварталі
Йому в роботі віддали.

Допізна тут дзижчали пили.
Возили ми вапно й граніт,
Йому залізом дах покрили
За вислугу воєнних літ.

І дім возвисився готовий,
І знов раділи двірники,
Як номер давній, порядковий
Йому прибили на гвіздки.

Які то дні стають погожі,
Як гарно тут садам цвісти!
І знов щасливі листоноші
У новий дім несуть листи...

Скрізь од спеки земля поруділа.
Що ж, пора нам зробити привал...
Та коли б закурити до діла
Запашний «Біломорський канал».

Скреготить об каміння лопатка,
Стигне сіль на солонім лиці.
І брезентова нова палатка
Лопотить на сухім вітерці.

Ще сюди розлютіла від шалу
Не прибилася хвиля Дніпра,
А на трасі нового каналу
Настає неспокійна пора.

Мріють спрагло на прюзі машини,
Небо хилить блакитне крило.
З-під глухої і мокрої глини
Мружить око ясне джерело.

І степи оживають родючі,
Оживають широкі луги,
І чайки з придніпрової кручі
На азовські летять береги.

КАРБІВНИК

Ще тільки на полі бою
Стинались броня і сталь,
Ще мали вручать герою
Гвинтівку, а не медаль,—
А вже у цехах Уралу,
Де сяйво нічних заграв,
Він перший пробу металу
Для доблесті визначав.
І, розпочавши роботу,
Уже карбував він там
Медалі бійцям піхоти,
Танкістам і морякам.
І в срібному їхнім дзвоні
Відлунювали серця,
І чиста, як на долоні,
Душа пломеніла бійця.
І сяяла промениста,
Обстріляна на війні
Башта стрільця-радиста,
Окута в срібній броні...

Чи бій, чи немає бою,
Багряна чи світла даль,—
Для воїна, для героя,
Готова завжди медаль.
Як сонце, ясна й гаряча,
Відваги і слави сплав...
Він також сміливу вдачу
До того, казали, мав.
І добре усім нам знати
І вірити в славу свою,
Бо він, як і ми, солдати,
Прославився у бою.

БАКЕННИК

Від пристані відходив пароплав
І креслив путь на водяному лоні.
За Каневом поволі отіняв
Дніпрові саги й тихі оболоні.

А бакенник свого човна ладнав,
На мозолясті спльовував долоні,
До бакенів на весла налягав,
Вогні світив, зелені і червоні.

Гойдались ліхтарі на бистрині,
Немов далекі зорі в далині,
У вічному вечірньому просторі.

І думалось над берегом крутим:
Як добре, коли вірний побратим
Тобі дарує вечорові зорі...

ШЛЯХОВИК

Що й казати — добру славу
Між людьми на цілий вік
Заслужив собі по праву
Той Микола-шляховик.

Від Санжар і до Тернівки,
Від райцентру до села
Не одна його бруківка
Пролягла, немов стріла.

Залишив на добру згадку
Не дорогу — магістраль.
Можна їхать, все в порядку,
Натискай лиш на педаль!

Та веди як слід машину,
Передбачено усе —
Не проб'є в дорозі шину,
У кювет не занесе!..

Добре знався в тому ділі,
Щире серце також мав,
Про дорогу на дозвіллі
Задушевну пісню склав.

Підшукав слова правдиві,
Світлих сповнені надій,
Щоб ходилося щасливо,
Добре їздилося по ній.

Щоб вона була легкою,
Недалекою була,
Без зупинки, без простою
Аж додому довела...

Полетить вона по світу
За дороги і мости,
Викресана із граніту
Пісня нашої мети.

Бо у ній, йому здається,
Є мотив і є слова —
Кожен щиро посміхнеться
І душевно заспіва.

Людям стане у пригоді,
Звеселятиме серця,
Переписана в народі
Від початку до кінця.

Їх собі усякий візьме
На щасливі, довгі дні,
Бо ведуть до комунізму
І дороги, і пісні!..

КАНІКУЛИ

Хоч постійно проживаю
Я в донецькому краю,
А таки не забуваю
Петропавлівку свою.

Літом час не гаю марно.
Знову їздив до батьків,
І скажу, що дуже гарно
Там канікули провів.

Склав екзамени останні
В профучилищі своїм,
Взяв квиток і на світанні
Гайда поїздом швидким!..

Тільки вийшов із вагона —
Привітання, потиск рук...
Як не як, а з Краснодона
Син приїхав — шахтарчук!

Радий батько, раді мати
І сусідські хлопці теж.
Кожен кличе завітати,
Всіх за день не обійдеш.

Часу витратив доволі
Для батьків і для рідні.
Й захотілося у школі
Побувати ще мені.

Рідна школа... По дорозі
Стільки спогадів, думок!..
Срібним співом на порозі
Заливається дзвінок.

Поправляю обережно
Уніформу я свою,
Вчителям усім належно
Честь і шану віддаю.

Тисну завучеві руку,
Щиро дякую йому
За навчання, за науку,
Наче батькові своєму.

Каже й він тоді до мене,
Так, щоб клас увесь почув:
— Ну, то як воно, Євгене,
Логарифми не забув?

Не спускає з мене ока,
Протираючи пенсне.
От же, думаю, морока,
Ще екзамени почне.

Усміхається ласкаво:
— Вчився добре ти у нас.
А ти знаєш, ми виставу
Ще готуєм про Донбас.

Підготовчу всю роботу
Я узяв під свій контроль.
Чи не маєш ти охоту
Головну зіграти роль?

І припала до вподоби
Їхня п'єса, й до пуття
Головну я грав особу,
Сам себе, своє життя.

Із усього того дива
В мене висновки прості:
Роль моя завжди правдива
І на сцені, і в житті!

ЛІХТАРІ НА ПЕРОНІ

Ліхтарі на пероні
Світлячками пливуть...
В пасажирському вагоні
Хлопець рушив у путь.

Рушив з наміром щирим
І бажанням одним,
Поки що пасажиром
Із квитком проїзним.
Рушив з тим машиністом,
Що, зачувши свисток,
З неабияким хистом
Подає вже гудок
І сигналом тим кличе,
Наче мрії вгадав —
«Довезу в залізничне
І тебе, і состав...»

У путі, світлофоре,
Ти ясніше світи!
Сам хлопчина той скоро
Поведе поїзди.

Ліхтарі на пероні
Світлячками пливуть...
В пасажирському вагоні
Хлопець рушив у путь!

ОЗЕРЯНКА

Наче тиха, сумлива журавка,
Що літала шукати тепла,—
З чужини синьоока русявка
В Озеряни до нас прибула.

Не питаю, чого помарніла,
Мандрувала в далекі краї.
Доки сині моря облетіла,
Надломила крилечка свої.

Лиш могили чорніють у полі —
Вся земля, що давали в обріз...
Нажебрачили хліба доволі,
Наковталися поту і сліз.

Чорні шахти, темніші від ночі.
Думав батько зажити — дарма!
Осліпила, потьмарила очі
Підземельна пекельна пітьма...

Розчинилися сонячні брами,
І заграли ясні ручаї.
Ось твій край і твої Озеряни,
І повернуті літа твої.

Всю Вкраїну, на долю щасливу,
Ми даруємо, вірні брати.
Ще не всі переходжено ниви,
І дороги, й кленові мости.

Де бувала — того не питаю,
Сльози й горе само промовля...

Здрастуй, сестро з далекого краю,
Озерянка-журавко моя!

ДВІ МАТЕРІ

До придніпрового села
Надвечір мати прибула.

Вся посивіла, припорошена
Сипучим пилом ста доріг,
Вона, змарніла і стривожена,
Ступила в хату на поріг.

І скрикнула, і похилилася,
І вже не плакала, сумна.
Таки знайшла, таки зустрілася
З другою матір'ю вона...

То ж треба так у щастя вірити,
І смутку звідати, й розрад!
Сумні літа, як дальні митарі,
Назад вертаються, назад,—

Через поля крутими гонами,
Від Бреста й Гомеля — на схід
Товарняками-ешелонами,
Де загубився доньки слід...

Нелегко перше слово мовиться,
Чужа біда — своя біда.
Зітхає мати-подорожниця
І лихо іншій повіда.

Виймає карточки потерті —
Нелегко горе повісти,
Немов завірені у смерті,
Простемпельовані листи...

— Оце вона. Була такою.
А тут — розлучниця війна...
В хустині з жінкою одною
Пропала безвісти вона...

— То я вам доньку врятувала,—
Сказала втішно жінка їй
І довго-довго розглядала
Її на карточці малій.

А потім простогнала з болю:
— А я все думала про вас.
Ви вже пробачте — вашу Олю
Зовуть Марійкою у нас...

Відкрила жінка тихо скриню,
Дістала, наче із труни,
Хустину Олі світло-синю,
Печальний посаг із війни.

І голубим, ясним узором,
Здавалось, хата розцвіла,
І за війною й лютим горем
У тій хустинці світлим зором
Всміхалась дівчинка мала.

...А в хату — донька увійшла.

НА БОГДАНОВІЙ ГОРІ

А. Малишкови

Аж ось вона — гора ця, кременина,
Яку я вперше бачу на віку.
Управуруч — тополі Чигирина,
Улівуруч — хати у вишняку.

На цій горі, як свідок поєдинку,
Глибокий рів, прокопаний давно.
З-під шару жовтуватого суглинку
Напівзотліле сиплеться зерно.

Намарилося що йому за літа —
Волошки сині чи віків хода,
Коли гриміли ковані копита
І дика насувалася орда?

Тут козаки Богдана під горою
Лягли по битві на довічний сон.
Зерно зотліло в лютому двобою,
А не здалось чужинцеві в полон.

Йому б радіти цим широким нивам,
Під сонцем вигріватися в ріллі
І після зливи колосом щасливим
Хилитися до рідної землі...

Воно росло і тут згубило силу.
Який отут кривавий був засів!
Мовчать сумні загублені могили,
І тліє ржа поламаних списів.

Гуляє грім на дальнім видноколі,
Б'є джерело в глибокому яру.

І ці зернята, чорні, охолоді,
У руки шанобливо я беру.

Пройшли віки, у славнім Чигирині
От-от нові загомонять жнива.
Шумить зелене жито при долині,
А на горі козацьке дотліва...

І я вклоняюсь молодому грому,
Що днину провіщає нам ясну,
Воді джерельній, каменю важкому
Й цьому напівзотлілому зерну;

Вклоняюся озореному світу,
І врунистому, в сонячнім теплі,
Зеленому, зарошеному жити,
Що вироста на батьківській землі.

ДВА ПОРТРЕТИ

Балада

В товариша мого, в Чигирині,
Висить портрет Шевченка на стіні,
А біля нього в хаті ще один
Під золотою рамочкою: син.

Раніше з ним зустрітись я не міг,
А він ось цей переступав поріг,
Ось тут стояв, де зараз я стою,
Цю воду пив, яку я зараз п'ю,
Чув шепіт насторожених дубів,
Когось тут бачив і когось любив,
Ходив на луки в мерехтінні трав...
Як жаль, що я тоді його не знав!

Тепер із ним я не зустрінусь, ні,—
Лише портрет я бачу на стіні.

А мав усього небагато літ,
Як голубок, збирався у політ
І вилетів, лишивши рідний дім,
І став за рік пілотом бойовим.
Пілотка й гімнаст'юрочка нова,
І на петлицях кубики аж два,
Русявий чуб, веселий блиск очей,—
Колись вони всміхались до людей...

Не повернувся хлопець по війні,
Лише портрет я бачу на стіні...

Есесівці приходили сюди,
Та батько, посивілий од біди,
Те знав і передбачив наперед —
Повісив на стіні один портрет:

Русявого пілота в грізний час
Прикрив грудьми широкими Тарас.
Прикрив грудьми і кулю сам прийняв,
Коли по нім есесівець стріляв.

Тепер вони — як свідки мовчазні,
Два дорогих портрети на стіні.

Приходить батько після школи в дім
І за столом у клопоті своїм
Учнівські щирі зошити чита
І поминулі згадує літа.

І все йому вчувається в той час,
Що з рідним сином розмовля Тарас.

ГОСТИНИ

Платонові Майбороді

Співає гомінлива Пелехівщина,
Травневим квітом стелеться до ніг.
Ще й Марусина, яснозора дівчина,
Мене у гості кличе на поріг.

Вітаюся, запрошений хатиною.
Дніпровим лугом дихає трава.
Заходить мати, вквітчана хустиною,
У сивині, як доля вікова...

Он півники, мальовані на комині,
Ще й дзеркала веселе на стіні
У світанковім радісному промені
Привітно усміхається мені.

Вітає на столі мене хлібина,
Мозольних рук тепло і доброта.
Співає і хвилюється хатина,
Вертає людям молоді літа.

Сидять дядьки, шановані в районі,
А з ними й пелехівське партбюро,
Виважують на трудовій долоні
Народу вічне щастя і добро.

У пелехівців добрі сподівання
На колосистий гарний урожай.
А за столом сидить чуже кохання,
Зажурено виспівує свій жаль.

— До пісні скоротили ми дистанцію,—
Голубить дядько грубі мозолі,—

За радіо я оплатив квитанцію,
Он чуєте, як грає на столі.

У пісні теж душевні вболівання,
А це у наших ділі — головне...

Сидить Маруся, згублене кохання,
І поглядом торкається мене.

І пісню їй ніяк не доспівати
Про хліб скупий, неволю, про любов,
І в пісні тій ридала, билась мати,
Коли дочку арканив людолов.

Ховає руку із тавром неволі —
Дахау мітка чорна і страшна.
А на столі зіходить сонце долі —
Хлібина пелехівська запашна.

І розквіта Маруся ясноока,
Журбою більше не пече мене.

Бо долина широка,
Ще й калина висока
Аж додолу гілля гне!..

БРАТ

Ні крихти хліба не було,
А жив усе-таки Павло...

В моєму доброму роду
Шахтарював, лупав руду,
Аж сам від неї порудів,
І став крицевим од вогнів.

Та ще й приносив нам пайок,
Ділив хлібину на шнурок
І першу скибочку в ті дні
Давав найменшому мені.
І жаль, і усмішки тепло...
Який же добрий був Павло!

Той хліб я брав, немов огонь,
З його натруджених долонь,
Боявся часом на столі
Розсипать крихітки малі.
Насущний хліб... Який, однак,
Буваєш ти гіркий на смак...

Коли було вертався в дім,
Хвалився братом я своїм,
Бо при мартені і його
Вітав усміхнений Серго
І дуже лагідно казав:
— Спасибі, Павлику, за сплав...

Той сплав мене порятував,
Хоч я тоді того й не знав.
В тяжких боях завжди мені
Твої світилися вогні,

І крізь тривожну, грізну даль
Твоя мене водила сталь.
З твого народжена вогню,
Крушила крупівську броню.
Павучу свастику змела
І в степ до сівача прийшла...

Багато літ уже сплигло,
А й досі бачу, як Павло
Випростує широкі плечі,
Втира осяяне чоло
Біля мартенівської печі...

МАЛИШКО В КАНЕВІ

...А ще до нього сходилися друзі,
Була розмова, і була весна.
І на широкім подніпровім лузі
Із ним ходила райдуга ясна.
І мали всі ми заповітну мрію,
Шуміли нам зелені явори,
І ми казали: «Добрий день, Андрію,
Побудь із нами та поговори...»
І в гомоні пташиному й людському
Тараса озивалася гора:
«Я хочу теж у голосі твому
Почути хвилю сивого Дніпра...»

І він промовив: «Добрі побратими,
Оце мій край любові й доброти.
Його розкуте серце незбориме,
Заквітчане у колоскові рими,
Несімо разом у нові світи!..
Бо знаю я: горіння, а не тління
Мое життя в будучину несуть.
За нами лине юне покоління,
В якого теж комуністична суть.
Прямуємо уперто на вершини
І креслимо орбіти вогняні,
Де зорі виснуть кетягом калини,
Листочками всміхаються мені.
Я теж під революції вітрами
На всіх дорогах чесно пломенів.
Дорого під яворами,
Дорого під яворами
Моїх пережитих днів!..»

Пам'яті Я. Шпорти

Ти лежиш на жовтім крутосхилі,
Притуливши квітку до грудей...
Що тобі наснилося в могилі?
Ось він, твій довічний мавзолей.
А навкруг жита стоять у цвіті
І струмки клекочать весняні.
І говорять люди: в цьому світі
Відробив ти чесно трудовні.

Вік жили, браталися навіки,
Думали, що віку нам нема...
Сонце зранку виходжа на ріки,
Тільки вітер хвилю підійма
І мене питає: «Може, бачив,
Де подівся, відлетів, мов птах,
Хлопець той, що путь веселу значив,
З ямочками сміху на щоках?»

Я кажу — і явір хилить гілля,
Я кажу — і голубіє світ,
Я кажу — і трав зелене стрілля
Пробиває жилавий граніт,
Де життя лишилася помітка
Для великих і малих людей,
І в степу голівку хилить квітка
Та, що ти притиснув до грудей.

Отак і бувало щоліта:
Коли б не приїхав сюди —
Ця хата, соломою крита,
На тебе чекала завжди.
Чи горе у тебе, чи щастя,
З дороги помітить вона.
— Ну, здрастуйте, тітонько Насте,
На цілому світі — одна...—
Щаслива і рада відколи,
Бувало, вела на поріг,
Неначе ти знову зі школи
Ішов і до неї забіг.
До хати прибіг на годинку,
А що поспитати — забув;
Повісив школярську торбинку,
Свої чобітки перевзув,
Погрівся і рушив швиденько...
Минули зав'южені дні,
Висить над портретом Шевченка
Новий рушничок на стіні.
Не той, що до заміжу дбала
Сама на щасливий кінець,
Якого вночі вишивала
І потім ішла під вінець.
Ті квіти, ті мрії єдині,—
Весільне сумне полотно,—
Немов у глухій домовині,
У скрині зотліло давно.
Посивіла, стала аж біла,
Трудилася, мала всього.
Нелюбого мужа любила,
А шкода, немає його.
Він мав роботящі руки,
Шанують його і тепер.

Прибігли у хату онуки —
Он Гриша, уже піонер.
Знімає школярську торбинку,
Малі розбува чобітки.
І ми сидимо не годинку,
Говорим про все — малюки!

Сусіди приходять до хати,
Вітаються з гостем вони.
І нам усміхається мати,
І ми їй радієм, сини.

ЛІРИЧНИЙ ПЕЙЗАЖ

Земля від спеки перемліла,
Очерети стоять руді.
У сутінках чайні крила
Переламались на воді.

Рибалки радо зустрічають,
Бо я не був тут стільки днів.
Уже вони перевертають
Зігріті черева човнів.

Неначе свідки літ недавніх,
Шумлять-гудуть дуби старі,
І зорі вечором у плавнях
Пливуть, пливуть на ятері...

Горить вогонь, і по розмові
Уже згадалося мені:
І вечори у цій діброві,
І пісня давня вдалині,

І незагублена стежина,
І кучеряві шпориші,
Де я колись, малий хлопчина,
Ішов із нею по межі.

Тут кожна гілочка вітає,
До мене горнеться — прийшов.
Сопілка здалеку співає,
Чиясь жаліється любов.

Благословенна будь, діброво,
І край, що шелестом дубів
На серце клав мені шовково
Сопілки вирізаний спів!

О. М.

А все ж таки твоє прийшло до мене слово,
Як первоцвіт душі і милий усміх твій.
Колись воно мені бриніло веселково
У погляді твоїм з-під променистих вій.

Як досі усміх той мою тривожить душу!
Кохана доброта мене не забува...
Шукаю добрих слів, розквітнуть ними мушу,
Голублячи твої голубливі слова.

Шукатиму й знайду, і ласкою сповію,
Не зажурю тебе, наперекір жалю,
З тобою оживу і квітом провеснію,
І до твого плеча свій смуток прихилю.

Вже й вересень іде у гомінкій діброві,
А й досі ще бринить весняний усміх твій,
Бо тільки ти одна — любов моїй любові,
І сонечко ясне з-під променистих вій...

П'ЯТЬ ХВИЛИН

З ходу, від станційного будинку,
Білу гриву поїзд розпустив...
П'ять хвилин була всього зупинка,
П'ять хвилин у дальніх поїздів.

Як ішла зі станції Оріхів,
Вже не прислухалась до розмов.
Так і не зустрілася — проїхав,
Навіть до вікна не підійшов.

Тільки смутку нікуди подіти...
Не дивилась більше на вагон.
У руці живі прив'яли квіти
І під ноги впали на перон.

Наче в сні, здригнулася од свисту
І пішла, подалі від біди.
Можеш поспішати — машиністи
Дуже швидко водять поїзди.

А коли вернулася з вокзалу,
Поїзд за мостом прогуркотів.
— Не було,— подрузі відказала,—
Поміняли графік поїздів...

З голови зняла свою хустинку,
У якій уперше бачив він.

П'ять хвилин була всього зупинка,
Як і те кохання -- п'ять хвилин...

ВЕСНЯНІ АКВАРЕЛІ

1

Розгасло вже, відтало на горбах,
Дзюрчить в ярку вода скаламутніла,
І знову степ, як велетенський птах,
На сотні гін розкинув чорні крила.

Туман важкий, неначе сивий віл,
Коло дороги вилущив калюжі,
І темний дуб, упершись в небосхил,
Сповільна розправляє руки дужі.

Уже й весна. І веселіш коваль
Важеним молотом у кузні буха,
Хоч дивляться діди скептично в даль,
Шапчини набакриживши на вуха.

А в дітлахів турботи не про це:
До теплих днів уже недовго ждати,
Коли веселе викине пірце
Отой зелений півник біля хати...

2

Весна... Але яка весна!
Такої не стрічали ми.
Бурує хвилями вона
За сонними причалами.

Замети топить снігові.
І хмарка в білій пелені
Ядерні краплі дощові
Несе стрільчастій зелені.

А сонце так на бистрині
З Дніпром переморгнулося,
Що мимоволі діти всі
Від того посміхнулися.

Бентежно тьохка соловей,
Аж тріскається брунька.
О, як пронизують людей
Жагучі поцілунки!

І так весняний вабить гай,
Так сонячно долині,
Що хоч бери і призначай
Побачення дружині!

КУХЛИК

О. Л.

Пахне літо колосом пшениці,
Вихорці біжать у далечінь.
Він стоїть на цямрині криниці,
«Зайчика» відкинувши у тінь.

Важко спека дихає у груди,
А в дорозі' кухлик — дивина!
То його забула, кажуть люди,
Богуславська дівчина одна.

Чи зима, а чи гаряче літо,
А наказ неписаний такий:
Із криниці воду можеш пити,
А забрати кухлика не смій!

Я також у спеку і в негоду
Тут ходив, минаючи лани.
Пив із нього свіжу прохолоду
Чистої ясної глибини.

І яскріли в ньому неба скалки,
Вогниками билися на дні,
І веселі очі богуславки
В кухлику всміхалися мені.

А НАМ ЦВІТУТЬ ЧЕРЕШНІ БІЛІ...

Коли стояли ми на схилі
І в очі глянув я твої,
Нам не цвіли черешні білі,
І не співали солов'ї.

Завія стежкою хурчала,
Чужі порошила сліди.
Ти посміхнулась і сказала:
— Мене додому проведи...

Все місто сяяло вогнями.
Ми потонули у сніжок,
І під твоїми каблучками
Тонкий витьохкував льодок.

Хай знов бунтують заметілі
І замерзають ручаї...
А нам цвітуть черешні білі,
А нам співають солов'ї!

ВУЛИЧКА В ОДЕСІ

Я не був давно, чотири літа,
А мені ця вуличка мала
Тим і рідна, тим і знаменита,
Що колись тут армія пройшла;

Що тоді, в годину незабуту,
Дівчина русява навесні
В день артилерійського салюту
Піднесла конвалії мені.

Знову я приїхав до Одеси,
Все мені тут рідне і нове.
Я не брав у дівчини адреси
І не знаю, де вона живе.

Ось пішли закохані у парі,
У косі — заплетені стрічки.
По вологим чистім тротуарі
Весело стукочуть каблучки.

Може, то її маленькі плечі,
Голуба косинка весняна...
Наздогнати б, може? Не до речі!
Хай іде щасливою вона.

Вже на лугах сивіють трави,
Чайки кигичуть на бистрі.
А в плеса, струджені вітрами,
Сузір упали якорі.

І ми йдемо у тихі ранки
Під шемріт сизої ріки.
Ген позолочені фіранки
У небі звісили хмарки.

Ріка нуртує, сумовита,
І хвиля хвилю обійма.
І гомін радісного літа
Щаслива осінь перейма.

ЛИСТИ

Аж не віриться, чого воно
Пошта йде мені така
Через фото, надруковане
На сторінці «Огонька»...

Скільки всіх листів — не злічено,
Скільки буде — не кажіть.
«Здрастуй, Валю, славна дівчино,
Як живете, напишіть!..»

Шле листа моряк із гавані,
Видає мені секрет,
Що, мовляв, у дальнім плаванні
Зберігає мій портрет.

Третій пише аж із Ровно,
Відкрива любов свою:
«Чи не можете листовно
Дати, Валю, інтерв'ю?»

Ви, напевно, не відмовите,
Я давно хотів би стать
Вашим другом, так би мовити,
І заочно вас кохать...»

Добрі, милі адресати,
Рада я відповісти,
Та не можу вам писати,
Бо спізнилися листи.

А про фото — не вигадую,
І секретів не таю:
Ми знімалися бригадою,
Там із милим я стою...

ПРО МИКОЛУ ДЖУГАЯ

Вся вулиця цвітом покрита,
Заграй, баяністе, заграй!..
На шахту минулого літа
Приїхав Микола Джугай.

Хороші анкетні мав дані —
Веселої вдачі, простак.
І тільки в одному коханні
Йому не щастило ніяк.

Траплялися Галя і Ната,
Але ж підступити — біда!
Обходили часто дівчата,
Бо в нього чуприна ж руда...

Уже того клятого чуба,
І мазав, і навіть мочив
Відваром столітнього дуба,
Та він, як вогонь той, горів!

Та хлопець не падає духом,
Серйозний придумує план,
І, врешті, на зло реготухам,
Купує полтавський баян.

Тут маєм зробити примітку —
Миколі добраче везло,
Бо в клубі ні взимку, ні влітку
Концертів давно не було.

Як вийшов до клубу Микола,
Як видав душевний мотив —
І Галі, і Валі, і Олі
Баяном серця засмутив.

Бринять голоси переливно,
І так поглядає Джугай,
Що хочеш не хочеш, Галино,
А серце Миколі віддай!..

І музика, й пісня огниста,
І словом ніхто не згада,
Що в того, мовляв, баяніста
Якась там чуприна руда.

Спитаєте: далі, що ж далі?
А те, що тоді й загадав:
Женився Микола на Галі
Й недавно весілля згуляв.

І НАВІЩО ЦЕЙ ЖЕНИХ?

І навіщо, я не знаю,
Отакий мені жених!
Мовчки думаю-гадаю,
А сказати — просто сміх...

Інші любляться щасливо,
Ходять в затінку алей,
А у мене з ним, на диво,
Все не так, як у людей.

Розпочну, було, розмову
Про погоду жартома,
— М-да-а,— бурчить мені він знову,—
Щось дощу давно нема...

Я про вечір, про тополі,
Про замріяні гаї,—
Він про оранку у полі
І про борони свої.

Я про зорі, про кохання,
Почуття свої складні...
Він бухика: — Це питання
Треба вивчити мені...

Я боюся із тобою
Цілуватись потайком.
Треба,— каже,— щоб для цього
Виніс рішення райком.

На годинник косить око,
Сумовито погляда...
Нащо ця мені морока,
Нащо ця мені біда?

І сказала я по всьому,
Не сидітиму ж німа:
— Топай, голубе, додому,
Поки дощину нема!

Вже насиділись — доволі,
Бач, захмарило — біжи...
А про оранку у полі
Десь на зборах розкажи!..

ЖОЛУДЬ

Синові Богдану

Копиці сіна заплела
Срібляста павутина.
Іде межею до села
Замислений хлопчина.

Прив'яле стернище трави
Лоскоче ноги босі.
Веселі коники — лови! —
Стрибають на покосі.

Біжить хлопчина поміж трав,
А коник — скік від нього...
І він не коника піймав,
А жолудя малого.

Русявий витирає чуб —
Тривога у хлоп'яти:
«Кому б це, — думає, — кому б
Ту знахідку віддати?»

Сіренька пташка в глушині
Співає недалечко:
«Віддай мені, віддай мені,
Зів'ю колись гніздечко...»

Стоїть, неначе уві сні,
Росинки поту витер.
«Віддай мені, віддай мені», —
Шепоче з лугу вітер.

Додолу хилиться гілля,
Поворухнуть несила.

Мовчить розорана рілля,
Волога, чорнотіла.

Сріблясті кида промінці
Осіння павутина.
Тримає жолудя в руці
Щасливий той хлопчина.

Тримає він тільки тверде,
Зігріте у долоні...
І вже пагілля молоде
Буяє, весело гуде
В нестримному розгоні.

І вже туркочуть голуби
У зеленої кроні.
І вже не жолудь, а дуби
У нього на долоні;

Ясна веселка за Дніпром
Схилилася в поклони,
Веселий гомін, шум дібров
У нього на долоні;

Пташині гнізда на гіллі,
Краплини охололі...
Вся сила й вагота землі
У нього на долоні!

Так, він немарно натрудив
Свої тут ніжки босі.
Немарно коника ловив
На луговім покосі.

НАШ ЛИМАН

Скільки згадувать не стану —
Не було у нас лиману,
Степ і степ у всі кінці.
А в селі, біля майдану,
Тільки й птиці — горобці!

Щоб спинити нашу річку,
Ми зробили перемичку.
Є тепер у нас лиман,
Він шумить, мов океан.

Білогриві, полохливі
Хвилі котяться в напливі.
Що й казать, багато див —
Є приплив і є відплив.
Пити нашої водиці
Із чужої далини
Прилітає всяка птиця,
Просто цілі табуни.
Походжає, наче туз,
Довгоногий черногуз,
І пливуть між осоки
Коропи і судаки.
Не було, говорять, рака,
Не водився у ставку.
Появився неборака —
Привезли на літаку.

Є тепер у нас лиман,
Він шумить, мов океан.
Став колгосп у нас багатим,
І роботи є'усім:
І дорослим, і юннатам
На лимані золотім.

«НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ»

В село, що славиться кругом,
Прибув із курсів агроном.

— Щоб веселіш було в селі,
Я,— каже,— не за хмарою,
А тут відкрию, на землі,
«Небесну канцелярію».

За бога,— каже,— буду сам,
За блискавку — електрика.
В селі погоду змінить вам
Агрономічна техніка!

Дивуються старі й малі —
І справді чудо на селі:
Гримить, неначе сам Перун,
Надійний електродвигун.

Дощу немає — не біда!
Погода передбачена.
По трубах протіка вода,
Насосами накачана.

Дощі ідуть у літні дні,
Немов за директивою,
Короткочасні,
Проливні,
То мжичкою,
То зливою.

Спадають рівно, густо
На молоду смородину,
На грядочки капусти
І всяку огородину...

Ідуть у літо золоте
Без блискавки і грому —
І від усіх людей за те
Подяка агроному.

Працює без аварії
«Небесна канцелярія»!

ПІСЛЯ УРОКІВ

Тихо падає сніжок,
На дороги, на лужок,
Але я сьогодні знову
Буду братись до книжок.

Я задачі записав,
Що учитель нам давав.
Повернувшись зі школи,
Я чимало маю справ.

Хоч я ковзанку люблю,
Та нічого, потерплю.
Спершу я свої уроки
По обіді пороблю.

Тихо падає сніжок
На стежини, на льодок.
Закінчу свої уроки
І подамся на каток!

Падай, падай, сніжок...

КАШТАН

Кучерявий каштане,
Скоро літо настане,
У зеленому прибої,
Золоте, довгождане.

Як до школи іду,
Ти стоїш на виду.
А вертаюся додому —
Зупиняю ходу.

Знаю, літо ясне
За весною мене,
Ти ж осінньою порою
Дочекайся мене.

У траві, край воріт,
Відшукаю твій плід,
І його у гожу днину
Посаджу я де слід.

Пройдуть літечка дні
По зимі, по весні,
Люди скажуть добре слово
І тобі, і мені.

НА САТИРИЧНІЙ ХВИЛІ

ПРО ГРАЧА-ДІЯЧА

В контору одну Головлящепостач
Призначений був за начальника Грач,
Колишній місцевий, казали, діяч.

Узявши у руки бразди керівні,
Підписувать страх не любив накладні.
Бувало, печаткою стукне — і все! —
Нехай собі курочка яйко несе...

Трудився в конторі він років зо два,
І плану все нижче словзала «крива».
Хоч кругла печатка і дійсна була,
Та курочка яйок йому не несла.

З роботою зовсім не справився Грач,
І дав розпорядження сам головнач:
«Вигонить не будем, а краще всього
За станом здоров'я увільним його...»

Усіх лікарів обійшов чоловік,
І зуби показував їм, і язик.
Світили й рентгеном також діяча —
Всі органи справні були у Грача.
Старий головлікар зітхнув у журбі:
— А може, в товарища очі слабкі?..

Тоді окулістка указку взяла
І з ним до таблиці разом підійшла:
— Ану, подивіться, будь ласка... отак,
Який ви, товаришу, бачите знак?

Дививсь на таблицю начальник сумний,
Нічого не міг розпізнати на ній.
Злякалася жінка: — Ну як же це так,
Невже ви ніякий не бачите знак?

— Я літери бачу,— Грач важко зітхнув,—
А тільки названія їхні забув...

Говорять, Грача, як поважну особу,
Послали недавно кудись на учобу.

ПІДКЛАВ СВИНЮ

З Басилом — шефом керівним,
Здається, більше року
Незамінимий Дудка Клим
Велику мав мороку.
До посівної, у жнива
Глибоку й принципову
(Щоб не засипався, бува!)
Катав йому промову,
Оскільки плутав голова
Із бугаєм корову.
Коли б то посівна, гай-гай...
На збори й на хрестини,
І всякі іменини
Басилові речу подай
На півтори години.
І раптом якимсь після жнив
Басилу — виклик на актив.
«Біда!» — подумав голова.
Ударив на тривогу
І заходився день чи два
Збиратися в дорогу.
Оскільки кликали на зліт,
Не гаяв Дудка часу,
Смалив керівникові звіт
По молоку і м'ясу.
— Дивися ж, голубе, мені
Не підклади, бува, свині.
Дай зобов'язання нові,
Щоб не було розносу,
Постав задачі бойові
Відносно опоросу,
Ну, а відносно молока,
Щоб не чесали знову,

Звалі — задача неважка —
На бугая й корову...

«Ану, ушкварим, лихо з ним! —
Подумав бісів Дудка Клим.—
Дамо Басилові розносу
По молоку й по опоросу...»

Як подобає діячу,
Солідно і уміло
Читав розгонисту речу
Той голова Басило:
— Товариші керівники,
Хороші в нас показники.
Так от,— Басило закректав,—
За станом відгодівлі
Я вже сусіда перегнав
По м'ясозаготівлі.
Якщо ж касатися оп'ять
Поставлених вопросів,
То я сміливо можу дати
Ще двісті опоросів.—
Можливо, й далі б говорив,
Пояснював причину,
Та представник оголосив
Перерву на годину.
Піт утираючи з чола,
Басило їхав до села,
Підняв удома тарарам:
— Ти, Климе, що — сказився!
Од реготу я ледве сам
Тоді не отелився...

БАЛАДА
ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЇ

Кирюха вчився в інституті,
І всі казали: — Молодець!
Як розібратися по суті —
Із нього вийде фахівець.

Та хлопець іншу мав натуру,
Його в науку потягло:
Мовляв, піду в аспірантуру —
Хай інші їдуть на село.

У тата добра йде зарплата,
І все під боком — красаота:
І комфортабельна кімната,
Й дашаво-київська плита!

Давно цікавила Кирюху
Важлива тема для знавців:
«Про вплив міського авторуху
На довголіття горобців».

Грунтовно вивчивши питання,
Без особливого вагання
Пішов Кирюха на таран —
У «Театральний» ресторан.

Замовив він дванадцять шук
Дванадцятьом жерцям наук,
«Перцівку» до салату
Для вченого собрата
І вина, і коньяк,
Бо всі учені як-не-як
Присвоять кандидата.

І ось почав він захищати
На наукову тему
Й зумів, як кажуть, розв'язати
Невивчену проблему:
Що горобець є горобець,
Мала сіренька пташка,
І на шляху, довів знавець,
Бідує, горопашка;
Немає вітаміну Ка,
Чи, по-простому,— кізяка...
Як підлетіла до шосе,
То вже вважайте — амба! все!

Одна учена голова
Сказала перше слово:
— Тут все наука, не слова,
І це не випадково.
Він захищавсь зразково!

Сказала друга голова:
— Йому дають доктора права! —
А третя: — Годі тут полемік,
Кирюха — справжній академік!
Із місця родич закричав:
— Таких учених світ не знав!

Минули всі переживання
І наукові хвилювання
За ресторанівські столи.
І хоч було на серці млосно,
Але йому одноголосно
Учені «проти» піднесли.

Говорять, ніби знов Кирюха
Наївсь по зав'язку цитат.
Про сіру муху-цокотуху
Він пише вчений реферат.

ПРО СТИЛЯГУ Й ДІДА ОНИСЬКА

Якось вечором додому,
А було не близько,
У автобусі одному
Іхав дід Онисько.

Віз пакуночка важкого,
Іхав із контори,
І сидів коло старого
Бородатий Жора.

По дорозі коротенька
Ще була зупинка,
Й до автобуса гарненька
Увійшла блондинка.

На патлатого піжона
Глянула несміло:
Може, виявить увагу,
Встане, бусурмило.

А парняга відкидає
Гриву за плечима,
Молодичку оглядає
Ласими очима.

Дід сидів, мовчав терпляче,
Каже любо-мило:
— Може б, ти устав, козаче,
Хай би жінка сіла...

— Ну, якщо, — парняга каже, —
Йй сидіти ніде,
То нехай вона у мене
На колінах їде.

Запишався лобурисько,
Кирпу гне угору...
«Треба,— думає Онисько,—
Проучити Жору...»

Дід устав, на своє місце
Просить сісти жінку.
— Ну, а я тим часом, сяду
Вже за неї, синку...

Парубійку на коліна
Персонально всівся.
Той мовчить, сопе сердито —
Сам же напросився!

Так і їхав всю дорогу,
Коло хати близько
Устає нарешті з нього,
Хвалиться Онисько:

— Довелось мені в дорозі
Їздити на всьому:
На коневі, на верблюді,
Ішаку дурному,
А оце ще прокатався
На ослі такому!..

В РЕСТОРАНІ

В ресторані «Поплавок»,
Близько від буфету,
За столом сидить дідок,
Прогляда газету.
Хилить воду спроквола —
Не одну вже склянку.
Підкликає до стола
Знов офіціантку:

— Скільки раз казати вам:
Принесіть котлету,
Сира, хліба двісті грам
І салат з буфету.
А то воду п'ю, як віл,
Вже графин кінчаю!
Принесіть іще на стіл
Хоч би того чаю...

А вона підносом — цок!
— Принесу й котлету...
Знову воду п'є дідок,
Знов чита газету.
Всі об'яви прочитав!
Після передишки
Нахилився і дістав
Ще з портфеля книжку...

Тут якраз і підійшла
Дама та з підносом,
Склянку чаю подала
І крутнула носом:
— Скоро, — каже, — буде й сир...—
А дідок: — Нічого,
Ще ось є «Война и мир»
Класика Толстого!..

СТАРИЙ ДИВАК

Іде у скверику дідок
Поважною ходою,
Солідно бороду й ціпок
Несе перед собою.

Одягся стильно — напоказ,
Хоч вистав на вітрині:
Смугаста блуза «Adidas»
Ще й шорти світло-сині...

Бабуся дивиться сумна
На дивака старого:
— Чи не зняли штани, бува,
Песиголовці з нього?

— О, то багатий старичок! —
Знайома кривить міну.—
Побудував особнячок,
А це купив машину...

А бабка: — Скільки диваків
Живе на світі, боже!
І дачу має, а штанів
Купить собі не може...

СУСІДКИ

— Ти знаєш, Нінко дорога,—
Знайомій каже Віра,—
Переселилися вже ми,
Нова у нас квартира.

Хороша хата, не тісна,
Окрема кухня, ванна,
Південна, світла сторона,
Але одним погана:

Живуть сусіди — чорт послав! —
На поверху зі мною.
Чи що подумав, чи сказав —
Все чують за стіною!..

— А ти візьми, не полінись,—
Дає пораду Нінка,—
Товстого килима повісь
На ту суміжню стінку...

— Та я вже думала давно,—
Зітхає Віра тяжко,—
Звичайно, килима того
Повісити неважко.

А тільки як же ми тоді
Почуєм за стіною,
Про що сусіди без кінця
Говорять між собою!..

НАЛИВАЙКО Й ЗАКУСИЛО

Намірився Данило к святу
Собі нову поставить хату.
Найняв машину, ще й підводу,
З нарядом рушив до заводу.
Найшов на складі комірною,
Щоб цеглу ту забрати в нього...
А комірний Вертикрутило
Зітхає, вертиться, мов шило:
— По цьому вашому наряду
Не можу цегли дати зі складу,
Бо двоє ще у госпчастині
Тут розписатися повинні...
— А хто? — запитує Данило.
— Та Наливайко й Закусило...

ЗАЯВА

Подала раз одна жінка у нарсуд заяву.
— Хочу,— каже,— розлучитись, покинути Саву...
Прочитав суддя заяву, здвигує плечима:
— Написали — розлучитись, а яка причина?
Може, щось вам заподіяв чоловік лихого?
— Та поганого нічого не скажу про нього.
Роботящий, до копійки віддає зарплату
І ніде не випиває, знає тільки хату...
— Може, часом, витіває полюбівні штучки?
— Та якщо жінок цілує, то лише у ручки...
— Може, лає та ревнує вас до кого Сава?
— От, спасибі, нагадали, в тому то і справа!
Он живуть сусіди з нами, люди всі як люди,
Той од ревнощів лютує, подає до суду,
Забирає знов заяву, почина миритись,
Жінці падає у ноги, любо подивитись!..
Знов бере її під ручку, а мені завидно,
Ще не лаяв ані разу, бо не любить, видно...

НАРЯДИ

Пише внук листа бабусі
З армії додому:
«...А служу я в Білорусі,
У полку одному...
Хоч у воїнську частину
Я прибув недавно,
Та в полку несу я службу
В основному справно.
Став тепер я вже солдатом,
Сам не сподівався.
Тут мені хороший дуже
Старшина попався:
По уставу діє строго,
Всім дає поради,
А мені позачергово
Аж по два наряди...
Ну, бувайте. Ваш Валерка.
Всіх цілую крепко.
Жду ответа і привета,
Як соловей лета...»
Шле листа йому бабуся:
«Дорогий онуку!
Дуже рада я за тебе,
І за ту науку.
Ти начальству там, дитино,
Козиряй частіше,
Та нарядів якомога
Получай побільше!..
Бо коли оті заняття
В армії скінчаться,
То усі твої наряди
Вдома пригодяться...»

СИЛА ЗВИЧКИ

З репродукторів луна
Музика врочиста...
Йде із дядьком старшина
Вулицею міста.
Гомонять про те, про се,
Стрілися в день свята.
Аж проходять коло них
Молоді дівчата.
Йдуть статечно вчотирьох,
На плечах — косички,
Й коротенькі, до колін
Модні в них спіднички...
Розгубився старшина,
Став серед дороги,
Пильно дуже погляда
На дівочі ноги.
Вже дівчата перейшли
Й вулицю широку,
Старшина очима їх
Патрулює збоку...
Ще постояв, похитав
Сумно головою,
Важко подих перевів
І махнув рукою...
— Щось ти, — каже дядько, — скис,
Розпускаєш нюні.
Бач, які тепер у нас
В Києві красуні?..
А похмурий старшина
Мовить йому строго:
— Та дівчата гарні всі,
Але йдуть не в ногу...

ПОМОГЛО

В поліклініку прийшла
Раз одна бабуся.
— Ви до мене? — підійшла
Медсестра Маруся.
— Розболілась голова,—
Ойкає старенька.—
Дай якогось порошка,
Поможи, серденько...

Каже голосно старій
Медсестра Маруся:
— Не усякий порошок
Помага, бабуся.
Більше того, завдає
Біль, нестерпну муку:
Спершу я поставлю вам
Градусник під руку.
Та, дивіться, не впустіть,
А держіть гарненько...—
Наказала, а сама
Вибігла хутенько.

Жде і жде її стара,
Так і не діждала,
Із прийомної на двір
Тихо почвалала...

В поліклініку прийшла
Знов-таки бабуся.
В коридорі віддає
Градусник Марусі.
— Натє,— каже,— вам його,
Тиждень з ним лежала,
А сьогодні помогло,
Вже на ноги стала...

ВСЕ В ПОРЯДКУ

На дачу «Волгою» своєю
Везе дружину чоловік.
Минає паркову алею
І від шосе звертає вбік.

Красиво й рівно йде машина,
Без перепинок і завад.
Аж раптом скрикує дружина:
— Ой, треба їхати назад!..

Скоріш вертаймося додому...
— Чого? — питає муж-водій.
— Того, що я утюг забула
На кухні виключити свій...

— Не треба їхати додому,—
Спокійно каже чоловік.
— Згорить уся одежа к бісу!
Пожежа буде!!! — жінка в крик.

— Не буде,— муж бурчить сердито.
— Чого? — дружина верещить.
— Того,— він каже,— що на кухні
Забув я крани закрутить...

МОЛОКО З ВОДОЮ

Сидить і пильно поглядає
Славко і меншенька сестра,
Як біля двору напуває
Корову тітка із відра.

— Тепер ти бачиш,— головою
Малий похитує Славко,—
Як розбавля щодня водою
Сусідка наша молоко!..

ХОЧ ПОДИВЛЮСЬ

Два куми вийшли на охоту,
Коли один як закричить:
— Стріляйте в куцого, Федоте!
Дивіться, он де він сидить...

— Е, ні, коли я стрельну в нього,
То, їй же богу, промахнусь.
А так хоч зблизька на живого,
На того зайця подивлюсь...

ЗДАЄТЬСЯ, СКЛАВ...

Черговий залік в інституті.
Студентів — повний коридор.
З аудиторії одної
Нарешті вийшов Діодор.

— Ну що,— запитують у нього,—
По мові залік їй ти склав?
— Та склав, здається, я сьогодні,—
Товаришам він відказав.

— Про що ж вона тебе питала?
— А дідько в біса його зна!
Мені ж питання задавала
Все по-англійському вона...

ПІДВІВ

Жарт

Після видачі диплома
Гострий, видно, на язик,
Каже сивому декану
В коридорі випускник:

— Що ж це ви у інституті
Нас учили всі роки,
А, виходить, що, по суті,
Підвели мене таки...

— Щось я вас не розумію,—
Той сердито відповів.—
Поясніть мені, Мусію,
Де й коли я вас підвів?..

— А хіба не ви казали
На заняттях день при дні,
Що далеко з «тroyками»
Не поїхати мені...

То, виходить, на початку
Говорили ви одне,
А тепер ось на Камчатку
Направляєте мене...

ПРОГОВОРИЛАСЯ

Раз пита сусідка-тітка
Дівчинку Тамілку:
— А твоя бабуся варить
У себе горілку?

— Ні,— відказує дитина,
І ковтає слово.
А сусідка, хитра тітка,
Випитує знову:

— А я вчора увечері
Під вікном стояла,
І бачила, як бабуся
Самогонку гнала...

— А оце вже ви блесете,—
Зло взяло Тамілку,—
Бо завжди бабуся наса,
Як валять голілку,
То у хаті на всі вікна
Навісують столу,
Соб нічого не бачила
Міліція з дволу...

БОЯЗЛИВА ВЕКЛА

З минулого

— Годі, Векло, дівувати,—
Докоряє мати.
Чом не хочеш ти Митрові
За дружину стати?

— Бо Митро отой безбожник,—
Відказує Векла.—
Досі вірити не хоче,
Що існує пекло...

— Тю-ю, на тебе, глупа дівко,
Не слухай дурного...
Хай він тільки оженився,
То повірить в нього!..

В ТРОЛЕЙБУСІ

В троллейбусі з лавки школяр устает:
— Сідайте, бабуся, на місце моє!..—
Поглянула дивно бабуся сумна,
— Сиди,— йому глухо говорить вона.—
Сиди, бо як будеш старенький, як я,
То ще попостоїш, дитино моя...

МАСИТИ МАСТАКИ

*Літературні пародії,
шаржі та епіграми*

ГІМН ПОЧАТКУЮЧОМУ *

Тож годі сидіти з похмурим чолом,
Налиймо заздравную чару!
Зібралися ми за сімейним столом
Воздати хвалу ювіляру.

Ми всі пам'ятаєм, як ти вирушав
У творчу дорогу далеку,
Коли до редакції ти посилав
Своє віршення про лелеку.

Слався творчий шлях торуючий,
Гордий митарю старий,
Десять років — початкуючий,
Дев'ять років — молодий!

Хоч відповідь скоро печальна прийшла:
«Не піде „Лелека“ до друку...» —
Ти знову трудився у поті чола,
Дерзав, рецензентам на муку.

Над віршами тими до ночі пихтів,
Шукаючи влучної рими,
Писав до газети по сотні листів,
В редакціях грюкав дверима.

Слався, творчий шлях торуючий,
Гордий митарю старий,
Двадцять років — початкуючий,
Дев'ятнадцять — молодий!

---

* Написано разом з Я. Шпортою.

До ранку списав не одне ти перо,
І в творчій пориві своєму
Нарешті заніс до журналу «Дніпро»
Свою довжелезну поему...

Читали уважно її, як завжди,
І сумно сказали про неї:
— У вашій поемі багато води,
А в нас вистача і своєї...

Слався, творчий шлях торуючий,
Гордий митарю старий,
Тридцять років — початкуючий,
Двадцять дев'ять — молодий!

Простерлись тобі до «Вітчизни» путі,
Неначе до рідної школи.
Взяли там октави твої золоті,
Щоб їх не читали ніколи.

Редактор очима пробіг навкосяк,
Сказав: «Не приносьте халтуру!»
Порадив один невідомий мастак
Читати побільше Сосюру...

Слався, творчий шлях торуючий,
Гордий митарю старий,
Сорок років — початкуючий,
Тридцять дев'ять — молодий!

А потім ти вгору і вгору пішов
По сходах крутих в «Літгазету».
І там консультанта одного знайшов,
Якого боялись поети.

— Октави,— сказав,— то вже форма стара,
Ви краще підіть в «Україну».
Там віршів лежала не купа — гора,
Крутили із них цигарчину...

Слався, творчий шлях торуючий,
Гордий митарю старий,
Півстоліття — початкуючий,
Сорок дев'ять — молодий!

То ж годі сидіти з похмурич чолом,
Налиймо заздравную чару!
Зібралися ми за сімейним столом
Воздати хвалу ювіляру!

В дерзання своєму досяг ти узвиш,
Пишаємся всі ми тобою,
Що ти поміж нами тут лисий сидиш,
І гордо трясеш бородою!..

Слався, творчий шлях торуючий,
Гордий митарю старий,
Сотні років — початкуючий
І безмежно — молодий!

ДОБРОЇ ПУТІ

Отак і прибуває воно до нас, молоде літературне поповнення. Мов із студених криниць черпає отієї водиці, щоб перехлюпнути її у віршах: ось вона, цілюща і пресвята, причащайтесь!..

Заявило про себе ще одне творче імено — Вадим Писайло. Чого тільки нема у його доробку — і плюскіт свіжої води, і подразливі пахоці любистку та селянського борщу, затовченого салом, і, і, і... А найбільш зворушлива картина проводів, слізне вболівання земляків за долю майбутнього літератора:

На високім плачуть рівні —
Не протовпитись у двір —
Позитивні й негативні
Ланкова і бригадир...

Щасти тобі, друже!

Мих. Розписайло

ПРОВОДИ

Кличе місто... Біля саду
Клен шелеснув і притих.
Іду, їду на нараду,
На нараду молодих.

Плачуть батько, плачуть мати
Й баба з дідом на печі.
Сунуть родичі до хати,
Хлібороби-читачі.

На високім плачуть рівні —
Не протовпитись у двір —

Позитивні й негативні
Ланкова і бригадир.

Проводжать прийшли до міста
І Грицько, й Стецько, й Павло.
Стогне музика троїста,
Гірко плаче все село.

Мати винесла хлібину,
Батько тиче сто рублів,
Дядько — сала четвертину,
Тітка — пелену грибів.

Дід — сорочку полотняну
(Подарунок, як не є),
Тиче ложку дерев'яну,
Шапку-бирку подає...

— Не візьму я до столиці
Ані сала, ні грибів,
Ні тієї паляниці —
А давайте сто рублів

Та мою ліричну збірку
На три тисячі рядків,

Та смушеву шапку-бирку,
Щоб у Києві з узгірку
Привітати земляків;

Та пахучого любистку,
Ще й на згадку дорогу
Дерев'яну ложку й миску
І залізну кочергу...

Прощавайте, бабо, діду,
Батько й мати, вся рідня...
Кличе місто... Іду, їду,
На нараду їду я!

Вадим Писайло

СОЛОМ'ЯНИЙ ПРЕЛЮД

Мені сказала жінка на вітри,
Щоб скочив я зі сирти золотої...
А руки мої дайте літакам...
Легені — небу... а чоло — розбити.
Віддайте губи коням і волам,
А ноги квітам. Щоб ходили квіти.

М. Вінграновський

Ви чуєте? Ви чуєте мене!
Зі сирти, друзі, бачу я епоху!
Іде одне. Малесеньке одне:
Читайте і беріть мене потроху.

Спочатку вуха, щоки і вуста,
Тягніть за руку, смикайте за ногу...
Коли б я мав космічного хвоста,
Віддав би теж за вибрики, їй-богу!

В'яжіть мене! Несіте на Парнас!
На сирту золоту і крутосхилу,
А вірші киньте на соломотряс
Або віддайте критику Бурмилу.

Перекажіть йому, нехай він сам
Розкубрює солом'яне питання:
На інвективну заздрість бугаям
Продовжує критичне ремігання.

Прелюдія закінчена. Амінь!
Тремчу я від космічного морозу...
Держіть мене, держіть, кому не лінь,
А то впаду і знову стану в позу.

СОН РЯБОЇ ЛОШИЦІ

...А ще мені сниться, що я
баский, необ'їжджений кінь...

Р. Кудлик

...А ще сниться мені
Сон рябої лошиці...
А ще сниться мені,
Що ми десь у пристяжку ходили.

І коли ми ізнову ідем
Попаски на люцерну,
Я тобі імпоную
За вихвици, вдачу модерну.

А коли я до тебе іду
На побачення до водопою,
Ти чомусь ігноруєш любов,
Фліртуєш зі мною...

І тоді я у стійлі до ранку
Снитиму про лошичку,
А коли проснуся, ізнов
Ліричну жуватиму січку.

КИЄВУ

Як мені про тебе не співати...
Йду і бачу — велетенські крани,
Нині школи вирости — краса!

Д. Луценко, «Києву»

Як мені про тебе не співати
І твої не славити діла?!
Вам, залізні крани і домкрати,
Від душі повага і хвала!

Йду і бачу — київські бульвари,
Ними юнь крокує молода.
Хай живуть надійні тротуари,
Хай живе газована вода!

Розцвітай, моя столице мила,
Біля старовинного Дніпра!
Хай живе Аскольдова могила!
Хай живе Батієва гора!

Йду іще до стадіону прямо,
Чую — свист лунає в небеса:
Кутового забива «Динамо»,
«Не шуми, калинонько...» А-с-с-а!

Чую — пісня лине солов'їна,
Ми її у серці несемо.
Хай живе «Музична Україна»,
Хай живуть Луценко і Шамо!

Розцвітай, моя столице-мати,
Честь і слава течії Дніпра!
Як мені про тебе не співати?!
Києву чудовому — ур-р-р-а!!!

ПРОЦЕДУРА

Я краще тут, на килимі пухнастім,
Інтелігентську поборовши лінь,
Візьму та покачаюся від щастя,
Неначе з воза випряжений кінь...

Д. Куровський

Поет, селяк... Із творчого узвозу,
Як доброго, баского рисака,
Мене все більше тягне до обозу,
Лошачого стрімкого косяка.

А що, як розсупонити ботинки,
І голяка, погожої весни,
Через кілки, тини і перетинки
Податися до берега Десни...

Шумить лірично зеленоверхів'я,
Регочеться лоша... Ану, ану!
Ачей представникові поголів'я
Дорогу до корита перетну!

На прю із ним я не полізу здуру,
Бо ще смальне копитами навскач,
І... прощавай тоді література
І масовий, вимогливий читач...

Я краще тут віддам данину Музі:
На килимі пухнастім шпоришу
Візьму і покачаюся на пузі,
І дану процедуру опишу.

Переборю інтелігентську втому,
Воздам і флорі, й фауні ясу
І повернуся спершу не додому,
А вірша до газети занесу...

МНОГОГЛАГОЛЬНИЙ РОМАНС

(За В. Івановичем)

Як писалося —
Ніч не спалося,
Гуморескою
Називалося.

Проглядалося,
Підправлялося
І, нарешті, ре-
дагувалося.

Як вчиталися —
Здивувалися:
Відхилялося,
Бракувалося,

Дороблялось, ре-
цензувалося.
Як вчиталися —
Не сприймалося.
І, нарешті, всі
Реготалися!

Хай тобі грець!
Романсу — кінець.

РОЗДУМ
(М. Упеник)

Не заздрю поетові-другу,
Що вірші склада нашвидку,
І риму, бліду й недолугу,
Вживає у власнім рядку.

Для мене, шахтарського сина,
Існує лиш рима тверда:
«Торбина» — «дубина» — «драбина»
І рідко — «балда» — «лобода».

Шукаючи влучної рими
До вірша «Хвала трударю»,
Я пачку викурюю «Прими»
А потім «Шахтарські» курю.

Тому, як Микола Упеник,
Засвідчую всім недарма:
За рими: «опеньок» — «вареник»
Найкращої в світі нема!

ЛИСТ ДО ХОМИ ЗАБІГАЙЛА
(За С. Олійником)

Знову пишу, бо обурений знову
І принципово, Хома!
Ви пам'ятаєте нашу розмову?
Силос... і ваша кума...

Вас я застукав на храмове свято —
Бражку пили в акурат.
Ви посміхнулись тоді п'януvато:
— Що ж, опишіть, винуват...

Вас я проперчив на цілу бамагу,
Знають усі читачі,
Як виступали ви, хилячи брагу,
В Теклі-куми на печі!

Слухали вірша мого звідусюди
У виконанні Сови.
Падали в залі від реготу люди,
Реагували!
А ви?

Знов у куми заглядаєте в пляшку,
Ходите рачки в буфет
І заявляєте, хилячи бражку,—
Мов, не читаю газет...

Можете вірша мого не читати,
Малосвідомий Хома.
Хочу одне я у вас запитати
(Знає нехай і кума!),

Хто вам дозволив, мені б ви сказали,
Чарку відсунувши вбік,
Ігнорувати газети й журнали
І передплату на рік?

Чхати на пресу — порадицю щирю,
На журналістів актив,
Чхати на гумор і нашу сатиру,
І на «Слідами листів»?

На метранпажа — мужчину чи жінку,—
Лінотипістів отих,
Що набирали — на першу сторінку! —
Мій дуже правильний стих.

Ні, це неправильно з вашого боку,
Треба газети читать
І передплачувать пресу щороку,
А не з кумою гулять!

ПОДЯКА
(В. Лагода)

Моїм терплячим читачам...
Спасибі за увагу!

В. Лагода

Батькам і родичам усім
Висловлюю повагу!
У клуні баба й дід Охрім
Колись мене найшли малим...
— Спасибі за увагу!

Хрестив мене ханига піп,
Допивши з бочки брагу.
Линув на мене він окріп,
Щоб я сатириком окріп...
— Спасибі за увагу!

Над гумористами всіма
Я маю перевагу.
Мене за гумор не дарма
Сам Новиченко обійма...
— Спасибі за увагу!

Утнув я вірша без води
Про діда про стилягу.
Тепер від мене всі діди
Шарахаються — хто куди...
— Спасибі за увагу!

Отак я, друзі, і пишу,
Перо держу, мов шпагу.
Але найбільше тим грішу,
Що сам себе не розмішу...
— Спасибі за увагу!

ЗАПОЛЯР'Я *

(З монолога поета Подорожченка
в зоні вічної мерзлоти)

Тут
    все не так...
                        Пливуть важкі крижини,
Здіймається над урвищем сосна.
Де у тайзі
    губився
                        слід
                                людини —

Тепер
    сіяє
                лампочка
                        ясна.

У далині
    біліють
                апатити,
Карелії
    здіймаються
                ліси.

Обабіч
    піднялись
                граніту
                        плити,

Медведів білих
    чути
                голоси.

З одним із них
    я стрівся,
                        наче з другом,

---

* Написано разом з Я. Шпортою.

Кошлату лапу
він
мені
подав.
Тут,
за холодним
за Полярним
кругом,
Свої
чу-
до-
ві
вірші
я писав.
Епітети з'являлись
не-
природні
Про заметілі
невмолиму лють.
Такі
були
поезії
холодні,
Що від морозу
замерзала
ртуть.
Мурманськ,
Архангельськ
і Двіна Північна,
Кукісвумчоррі,
там, де путь лягла...
Уся,
уся
мерзлота віковична

В мої рядки,
                    під риму,
                                    перейшла.
Я з'їв там
                    хліба
                            братнього
                                    не кришку,
Під голову
                    стелив
                            гагарин
                                    пух.
Коли
                    читать
                            мою
                                    ти
  будеш книжку,—
Обов'язково
                    одягай кожух!

ПРО СІРКА
(А. Малишко)

Вірш про Сірка набирали в друкарні
Лінотипісти, в роботі гарячі.
Рівні рядочки, прості і прегарні,
Автору зичили щастя-удачі.

Читали й підписували до друку
До червінькової, круглої дати.
І двічі Догмат-Барабанченка руки
Щипцями рвали рядки для цитати.

А коли один пробивний писака
Виступив з критикою недолугою,
Ніхто не зогледів, як вірш заплакав
Своєю важкою, ліричною тугою.

Мав собі стійло — газетну гранку,
Першу колонку, титла і коми.
Про передплату не думав до ранку,
Бо знав, що потрапить до п'ятого тому.

Вночі Ерудисенко в сніжну завію
Вірш цитував до сьомого поту,
І критично сказав: — Спасибі, Андрію,
За добре слово і творчу роботу.

Підсипав цитат, таких, що снились,
Порадував нас статтею-недремою.
І Андрій подумав: критична війна скінчилась,
Можливо, що завтра й присудять премію!

ЕХЕГІ МОНУМЕНТУМ

(О. Новицький)

Я пам'ятник собі поставив у Самгорі,
Хай відає про те всяк суций мій читач.
Горять на нім рядки правдиві і суворі:
«Поет. Діяч. Перекладач»

Транслююсь я тепер уже на довгій хвилі,
Аж до Кавказьких гір та пісня доліта.
І слухає мене Сандро Шаншіашвілі
Із Борулавою Хута.

Сааді заповів мені довічну славу,
Абдилькадир Беділь — посмертно гонорар.
Гамзатов і Джаліль пишаються по праву,
І Леонідзе, й Міршакар.

Вклоняються мені ашуги і акини,
Кочевський і Бажан, Гончар і Яків Баш,
Литовці й латиші, і ести, і грузини,
Башкир, татарин і чуваш.

І доки будуть жить шаїрі і газелі,
Звучатиме кобиз, і саламурі, й саз —
Над книгами братів у київській оселі
Творити буду я намаз...

ПРИЧАСТИ МЕНЕ, БАТЬКУ..

Ти даруй, якщо нині я знов надіп'ю
З твого келиха радості й болю...
Очеретом шумлять мої думи...

Григорій Коваль.

Сутеніє... Синіє... Регоче: ки-ги-и...
Очеретиться... Кряче в негоду...
Чуєш, Дніпре? Прийшов на твої я луги
Знов із келиха випити воду.

Помагав еси, батьку, мені ти завжди,
Причасти мене знову, земляче!..
Тільки вип'ю, бува, я твоєї води,—
Каламариться легше неначе...

Полонезяться птиці й дубові гаї,
Вітровіється сутністю з лісу.
Хочу я очеретяні думи свої
Заклечати у планах «Радпису» *.

Кумував я із арфою майже днів два
В деркача одного і синиці.
Але там не було ані грама питва,
Ані краплі тії «Росяниці»...

Сутеніє... Синіє... Регоче: ки-ги-и...
Очеретиться... Качкою кряче...
Чуєш, Дніпре? Прийшов на твої я луги,
Причасти ж мене, батьку, добряче!..

---

* Видавництво «Радянський письменник».

З КОЛИСҚОВИМИ ВАС!

КОЛИСҚОВА ПАРНИКОВА

(М. Сингаївський)

Спи, мій ровеснику,
люленьки-люлі,
Всі читачі
полягали спатулі...
Доста усі
колискові я знаю,
Ще парникову
тобі проспівую.
Часто я думаю
сам над собою,
Часто киваю
собі головою,
Часто вітаюся
сам із собою,
Часто рядки
розбавляю водою...
Всі полягали,
ровеснику нині —
І материнка,
і проліски сині,
Біла ромашка,
зелен-травиця,
Жито й пшениця,
і всяка пашниця,

І печериця,
і сочевиця,
Морква й капуста,
горох і квасоля,
І цибулина,
і бараболя,
І гарбузи,
качани у Шатрищі,
І на городі,
і на горищі.
Хай начувається
мій нігілістик,—
Ще не кінчається
довгий цей список...

Люлі-люлюсі,
сонна зажура,
Спати давно
полягала автура,
Час і тобі
вже давно засинати.
Буду я з нею
рано вставати,
Диптихи-триптихи
знову писати,
Буду ще й завтра
тебе колисати...
Спи, перевеснику,
спи-засинай,
Баю-бай-бай...

КОЛИСКОВА БЕРЕСТКОВА

(П. Усенко)

Спи, засни, малий синок,
Б'ються кібці в бересток.

Б'ються кібці в бересток,
Мостять гнізда для діток.

Спи, засни, малий синок.
Липень. Спека. Холодок.

Б'ються кібці в бересток,
То в калину, то в дубок.

Спи, засни, малий синок.
Молодий росте лісок.

Б'ються кібці в бересток...
І так далі, мій синок!

КОЛИСКОВА ПІДРОСТКОВА

(М. Пригара)

Стоїть ялинка у дяцьках ясна,
Навкіл зима і мутна, і квасна.
Будé із сонцем змішана блакить,
Уранці місто буде червонить.
Закрий очки, мій спадкоємний спадок.
Є в домі, баю-бай, чорнило і достаток.
Про користь олівців і гумових резинок
Мене друкує з року в рік «Барвінок».
Підросточку, для тебе колискову
Ладенна я писати знову й знову.

КОЛИСКОВА ТРУБОПРОКАТНА

(П. Біба)

Спи, дорогий нащадку,
Слухай трубопрокатку.

Сплять у цю ніч машиністи,
Техніки, мотористи,
Вчені і лікарі.
Сниться їм славне місто
Нікополь —

на Дніпрі!

Судна в морі ширяють.
А діти про те і не знають,
Що голкою проти хвороби
Лікар уколи робить...
Треба, дитинко, знати:
Теж із мого прокату!

Слухай же, мій нащадку,
Пісню-трубопрокатку.

Читачам,

слухачам

і тобі —

Буде всім по трубі!

КОЛИСКОВА ПРОГРАМОВА

(Прийнята на секції дитячої
літератури СПУ)

Спить, веселі і раді,—
Ходить сон-дідуган.
Ваші тьоті і дяді
Обговорюють план.

На книжковому ринку
Буде все, малюки:
Іваненко в «Барвінку»
Надрукує казки.

Всі ми вносим по внеску
У поточний наш план:
Нову казку на п'єску
Переробить Шиян.

А крім того усього,
Пише він для кіно.
Про Івасика в нього
Є сценарій давно.

Та й Пригара, до речі,
Не лишиться в боргу:
Знов розкаже малечі
Про Бабусю Ягу.

Компанієць поемку
Скомпонує за день.
Принесе в оберемку
Кульська в'язку пісень.

Скажем Бойкові Грицю,
Той напише про все,

У «Веселку» про кицю
Віршеня принесе.

Не печальтеся все,
Тут немає оман.
Ми усе зафіксуем
І поставимо в план!

МАСТИТИ МАСТАКИ

Інтерв'ю

Пиши хоч сяк, хоч так...

Бо він в поезії мастак.

Євмен Доломан

— Скажіть, Євмене, ви мені:
Є мастаки у нас чи ні?

— Спілчанські всі керівники
Давно відомі мастаки...

— А як Боженко Анатоль?
— Також маститу грає роль.

— А як поет Василь Діденко?
— Та мастакує помаленьку...

— А Дрок — якої думки ви?
— Мастак із ніг до голови!..

— А як, по-вашому, Кругляк?
— Замастакований мастак.

- Ну, а Мегелик як Дмитро?
— Мастите має він перо.
- А як поет Василь Грінчак?
— Ого іще який мастак!
- А критик як Дмитро Шлапак?
— Давно закінчений мастак.
- Виходить — гоп а чи чуки,—
То всі маститі мастаки?..
- Еге, скажи, що він слабак,
То, знаєш, визвіряться як?
Та ще й навішає собак...
Тож Ющенку сказав я так:
— І ти мастак, і я мастак!..

ПУШКІНІАНА

*Рум'яний критик мій, насмешник толстопузый,
Готовий век трунить над нашої томной музой,
Поди-ка ты сюда, присядь-ка ты со мной,
Попробуй, сладим ли с проклятою хандрой?*

Чи не так би звучали ці рядки О. Пушкіна, коли б їх переклали українською мовою наші поети:

МИКОЛА БАЖАН

Дебелий критику, гульвіса і сновида,
До музи цілий вік у тебе зненавида.
Громохко йди на спит, сідай за поставець,
Чи зречемо хандрі удвох ми рішенець?

ІВАН ВИРГАН

Гладенький критику, кепкун червонопикий,
Ти з музи не шкилюй, з поетом не гарикай.
Ходи лишень сюди, сідай, хай тобі грець,
Ачей ти до хандри удатний молодець?..

МАРК ЗІСМАН

Пузатий критику, цитат усіх окраса,
Занадто не шельмуї вибрикувань Пегаса,—
Крокни навскік к кріслі і сядь об цім разі,
Чи забурчить хандра у тебе у пузі?

АНДРІЙ МАЛИШКО

Суремний критику із пузом червіньковим,
Ти не нашіптуї нам своїм елеїним словом.
Якщо вже при хандрі цитуєш мій рядок,
То краще заспівай з трибуни «Рушничок»!

ТЕРЕНЬ МАСЕНКО

Нещирий критику, розумно й принципово
Повинен цінувати моє ти кожне слово.
Приходь завжди у дім на каву і на чай,
І, як Панас Лисюк, мої книжки вивчай.

СТЕПАН ОЛІЙНИК

Пузатий критику, товаришу Бурмило,
Із настроєм у вас, видать, неважне діло.
Ну що ж, прийдеться вам за витівони ваші
Усипати як слід березової каші!..

ВОЛОДИМИР СОСЮРА

Смаглявий критику, людино ти пузата,
Для тебе не Едем поезія крилата,
Ходімо, хлоню мій, на виступ золотий,
Зажуру голубу поезії розвій...

ПАВЛО ТИЧИНА

Е, критику, читав, то, знаєте, даремно
На музу нашу так... Але ж і поіменно
Згадати молодь слід. Еж сила життяна,
А не хандра у нас поетові дана!

ОЛЕКСА ЮЩЕНКО

Проклятий критику, скотина товстопуза,
Від тебе вже давно страждає наша муза.
Що, кажеш, захандрив? Поставить двісті грам?
Нема дурних, браток, я краще вип'ю сам!

ЯК Я СТАВ ТРАДУКЕТОРОМ

(В. П'янов)

Зараз уже й не пригадаю, де це було — чи на південному, чи на північному сході в Румунії під час війни. Але і досі, мов живий, постає в моїх очах позитивний образ цивільної румунки.

Вгледівши нас, військових, вона підбігла до мене, взяла мою праву руку і почала гадати. Румунської мови я тоді ще не знав і пояснив їй на мигах, як часом важко буває розуміти людей не через якісь там ідейні розходження, а через брак засобів мовного спілкування.

Вона, видно, зрозуміла це і повела мене на край села до сивої бабусі. Румунка читала по моїй руці, а бабуся перекладала все те з подільським діалектом.

— Традукетор, критик-літерал,— вигукнула бабуся.

Правду кажучи, я тоді й не підозривав, що згодом стану критиком-літералом. І коли сьогодні я припадаю спраглими вустами до цілющого джерела румунської культури, переді мною завжди постають дві жінки-румунки.

Справдилося-таки їхнє пророкування.

ПРИДИБЕНЦІЯ

(В. Большак)

Що ви кажете, га?.. Дужче кричїть, бо той, недо-
чуваю, так сказать. Так ото про свою придибенцію
доложу я вам, в общем. Як його хвамїлія, питаєте?
Забув хвамїлію того списувателя. Чи возив, каже-
те? Еге ж, еге. Положительних героїв возив йому,
в общем, од станції в колгосп.

Тепер після хвизичеської роботи по одиночеству
сторожем роблю, колгоспні об'єкти сознательно
з берданкою для устрашенія охраняю. А після чет-
вертої чарки із списувателем по-гумористичеському
разговарюю.

Ага, так про оту придибенцію, значить. Послали
мене полову стерегти. Постояв коло бломби, поку-
рив, коли — гульк! — аж списуватель бовваніє.

— Мона,— каже,— у вас, Михтею, придибенцію
записать?..

Е-е-е, думаю, куди гне...

— Як такової,— кажу,— в налічїї нема.— А сам
причаївся і в психичеську атаку переходжу. А спи-
суватель во хланг. Тоді я як скомандую: — Стой,
хто йдьоть!

А він сюжетну обстановку усложняє, кричїть:

— Здавайся з придибенцією живйом!

І началось у нас сраженіє убийствене. Я поразив
списувателя, а списуватель мене. Лежимо удвох
мертві, нижніми конечностями тільки дригаємо.

— Ти чим сразив мене? — питає.

— Ошибочно кислим молоком,— одказую.

— Спасибі ж вам, діду Михтею, що живого
зоставили,— каже списуватель. А потім узяв, пішов
до хати і наше соприкосновеніє описав.

ПОБАЧЕННЯ

(За мотивами виробничого роману)

Вечоріло. Переважала мінлива хмарність без істотних опадів. Температура повітря була близько плюс шістнадцять градусів. З півдня повівав вітер, слабкий до помірного...

У колгоспному парку на лавці сидів знатний дояр Ваня і з нетерпінням дожидав молоду свинарку Женю. Неподалік грала музика. «Щось довго не йде,— думав він.— Чи не трапилося чого, бува, у неї на фермі?»

Раптом його думки перервали поспішні кроки. «Нарешті»,— зітхнув знатний дояр.

— Пробач мені, що я так запізнилася,— мовила Женя.— Але на те була поважна причина. Завдяки впровадженню передового досвіду, я щойно доби-лася рекордного опоросу.

— Молодчина,— звеселів Ваня.— Виправдала довір'я колективу. Від душі поздоровляю тебе і твою свиноматку з опоросом. Цікаво, скільки вона дала ділових поросят?

— А не розлюбиш?

— Та кажи вже.

— Двадцять п'ять,— з гордістю мовила дівчина.

— Малувато. По надою молока у мене показники трохи більші.

— Головне, наполегливість у роботі і...— відка-зала дівчина.

— І принциповість, перевиконання взятого зобов'язання,— додав Ваня.

— Не хвилюйся, своє зобов'язання я перевиконаю з честю, доглядатиму молоде поголів'я, а ти... ходитимеш до клубу, танцюватимеш із Олею, від-сталою дояркою...

— Ні, ні, танцюватиму тільки з тобою самовіддано, ініціативно...

— Невже? — розхвилювалася дівчина.— Тоді дай слово, що ти... Правда ж, любиш мене?

— Даю:

Люблю тебе за чорні брови,
Але ще більше — за діла,
За те, що ти на фермі знову
Нових рекордів досягла.
Якщо так будеш і надалі
Іти у першому ряду,
То я в наступному кварталі
Тебе до загсу поведу!

Майже з годину просиділи вони на лавці, заміряно поглядаючи на свиноферму. А коли почали розходитись, знатний дояр ще раз поздоровив дівчину з опоросом і побажав нових успіхів у роботі. Потім він виявив особисту ініціативу і наполегливо поцілував Женю. Ідучи назустріч побажання Вані, дівчина відповіла йому принциповим поцілунком і дала підвищене зобов'язання в коханні.

І від їхнього поцілунку на фермі полегшено зітхнула свиноматка і подумала: «Я теж виправдаю довір'я колективу...»

ОРАЦІЯ З ПРИВОДУ ВУСІВ

(З виступу І. Цюпи)

...А скільки чарівних пісень, товариші, виспівав наш народ про людську красу! «Карії очі, чорнії брови...» Або візьмімо вуса. Пригадуєте оту жар-тівливу:

А за того Петруся
Била мене матуся...

А чого била? Бо той парубок мав чорні вуса, які користувалися неабиякою популярністю на селі. Вийде, було, на вулицю, крутоне вуса, а за ним і дівчата й молодичі ходять чередою...

Дехто скаже: так тож чорні, мовляв! І чорні, і руді, й муругі викликали увагу жіноцтва. Пам'ятає:

Цур тобі, прудивусе,
Які в тебе руді вуса!
Сама собі дивуюся,
З прудивусом цілуюся...

В нашому народі здавна існує славна традиція — висівати й носити хвацькі вуса. Згадаймо наших козаків-запорожців, героїв громадянської війни, наших партизанів... Або візьміть передовиків колгоспних ланів. Недавно я був на Виставці передового досвіду в нашому Києві. Не цураються товариші вусів, носять. І правильно роблять! (*Оплетки*).

Іноді наші скептики заявляють таке: дурне волосся, мовляв, скрізь росте. Ну то й що? Нехай собі росте на здоров'я! Особливо на лисині. (*Пожвавлення в залі*). На превеликий жаль, вуса культи-

вуються у нас тільки на селі. У місті вряди-годи спіткаєш поважного чоловіка з вусами. А про наше красне письменство і говорити годі. В. Минко, О. Ільченко (Київ), Л. Болобан (Харків), І. Рябокляч (Черкаси — Київ), Л. Горлач (Київ) — оце, здається, і всі наші вусані, за винятком ще декого.

За підрахунком нашої ревізійної комісії, на добрий десяток нашого брата письменника припадає по одній волосині (під носом, звичайно). А наше молоде літературне поповнення? Майже жодної вусоодиниці... (*Голос з місця: Ганьба!*) В цьому великою мірою завинили ми, і, зокрема, комісія по роботі з молодими авторами.

Більшість молодиків вважає, що вуса — пережиток проклятого минулого. Інші, свідоміші, вагаються: носити їх чи не носити? Звичайно, треба носити. І вуса, і чуприну, і бороду, коли хочете. (*Оплески*). Хоч колись у народі й мовилось: «Борода — честь, а вуса і в цапа єсть».

Засівайте ж, вуса, товариші, і вони віддячать вам сторицею. Зробимо ж усе можливе, аби наші трударі й славна молодь дбала про вусонасадження.

Хай живуть вуса, товариші! (*Бурхливі оплески*).

ВІД ДВОХ ДО ШІСТДЕСЯТИ

(На В. Бичка)

2—10

Спочатку Валентин Бичко
Пив натуральне молочко
І міряв перші творчі кроки
Від печі ще в дитячі роки.

А потім, сівши на лозину,
Прибув диткором у «На зміну»
І читачам на добрім слові
Сказав:

— Завжди напоготові!

10—20

З лозини довелося Валі
На авторучку сісти далі,
Бо неабияка кебета
Була у нього, як поета.

20—30

А як минуло двадцять років,
Наш Валя рушив ширшим кроком.
На піонерську став повірку
І видав дітям славну збірку.

30—40

Від тридцяти по сорок літ
Рвонув ще вище у політ
І словом був у дні грозові,
Як кажуть, теж напоготові!

40—50

Увсеокруж, на сотні гін,
Бере він далі знов розгін.
І гідно слова зелен-віття
Вінчає п'ятдесятиліття.

50—60

На втіху наших всіх людей
Новий стрічає ювілей.
! кажемо врочисто Валі:
— До сотні й більше років далі
На творчі натискай педалі!

МАРШ ТЕКСТОВИКІВ

Наш брат спочивати на лаврах не звик:
На тему нову налягай!
Ану, композиторе, ну, текстовик,
Сильніше куплети кледай!

Наші тексти
З приспівом «гей»
Зможем донести
До всіх людей.

Ми їх печемо, як млинці, на воді.
Нічого, що хтось «погорів»,
Нову ми кантату напишем тоді
Про ситу годівлю корів.

Наші тексти
Лають дарма.
Гей, слово честі,
Кращих нема!

В нас є варіанти нові і старі,
На премію маємо шанс.
Якщо ж і кантату завалить журі —
Про силос напишем романс!

Наші тексти —
Натхнення злет —
Зможе донести
Тільки дует.

На ноти розпишемо всякий рядок,
В Музфонді поділимо пай.

Бери на півтону завище, браток,
Накладку музичну кледай!

Наші тексти —
Ходкий товар —
Зможуть принести
Нам гонорар!

ДРУЗЯКА НАШ ПЕРЕКЛАДА

Дзвени гучніш, домбра акина,
Співай, флюяро, грай, дуда!
Од молдаванина до фінна
Друзяка наш переклада.

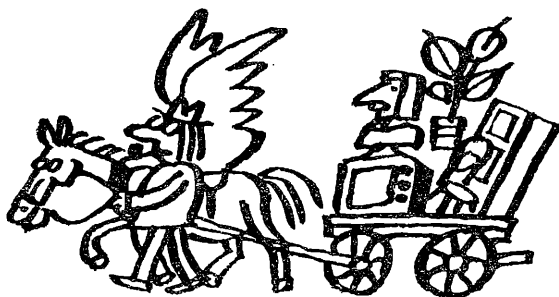
Допізна в київському домі
Його поскрипує калям.
Стоять подовгу на прийомі
І Леонідзе, і Гулям...

Кипить робота спозарану,
Аж хата ходором іде.
— Курбандурди? Нехай зажде!
Тільвітіс, Лівіу Деляну,
І Хузангай, і Садовяну,
А за Мірзо Турсун-заде
Гряде Зейнал Джабар-заде,
Расул Гамзатов і т. д.
Бахші, ашуги, і акини,
І Абдула, і Файзула,
Евенки, комі, осетини,
Азербайджанці, і грузини,
І несть перекладам числа!
Утнуть він може на карнаї,
Програти дойну на домбрі.
З плеча рубає він рубайі
І всякі прочі стихарі.
У Кутаїсі, в Єревані
На кожне творче імено
Із глибочної марані
Для нього знайдеться вино.
Тому й луна домбра акина,
Звучать флюяра і дуда...
Од молдаванина до фінна
Друзяка все переклада!

БАЛАДА ПРО ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Розкривши вірні словники
В телевізійну ніч безсонну,
Вони взялися в дві руки
Зробить послугу Кальдерону.

Один колись вивчав англійську,
Другий іспанської не знав,—
Писав байки про птицю свійську
І рецензентів розважав.

Отак вони перекладали
Й, перекладаючи, страждали:
— Омоніми,
                                синоніми,
Працюємо сьогодні ми.
Тож треба нам намітити
І рими, і епітети.
Простежим за правописом,
Граматику підсилим,
Щоб чарувати опусом
І все було красивим,
Щоб набирали корпусом,
Петитом і курсивом...

На свій копил підправили,
Робили коментарії,
Зірки у тексті ставили
Такі, як в планетарії.

І ось в одну безсонну ніч
Вони осилили ту річ.
Та потім, кажуть, у тривозі
З'явився класик на порозі:

— Хоч ви для мене й охоронці,
Я дам пораду вам одну:
Не варто балуватись, хлопці,
Поїхали б на цілину...

ПРИСВЯТИ

ДМИТРОВІ БІЛОУСУ

Болгарин, чех та білорус
Накручує веселий вус,
Аби й мені від того вуса
Була до гумору спокуса.

ОЛЕКСАНДРУ КОВІНЬЦІ

Низесенький уклін Ковіньці
За веселесенькі гостинці.
Розкажуйте ж смішне прилічно,
Сурйозно й дуже симпатично...

ДМИТРОВІ КОСАРИКУ

Хвала невтомному Дмитрові
За слідопитні всі труди!
Щасливі будьмо і здорові
У пошуках Сквороди.
Ану й мене спіймай, знайди!..

ФЕДОРОВІ МАКІВЧУКУ

В одноперчанській перемові
Низький уклін Маківчукові.
Благословенно тисну руку:
— Пустіть пародію до друку...

ДМИТРОВІ МОЛЯКЕВИЧУ

Глибокодумний наш Димитре,
Перо у тебе мудро-хитре.
Пиши веселі й далі вірші,
Щоб посміялися... ще й інші.

ОЛЕКСАНДРУ ПІДСУСІ

У тебе, друже, добрі жарти,
За них вклоняюсь майже ниць.
Пусти й мене в свої театри
До «Ясонівських молодниць»!

ДРУГОВІ КРИТИКУ

Ану, і ти не полінися,
Смикни цитату й посміхнися,
Так, щоб уся читацька зала
Бурхливо заплодувала!..

ДИТЯЧОМУ ПОЕТОВІ

Спочатку для малих Оксанок
Він видав збірку «Добрий ранок».
А потім знову перевидав,

Назвав уже її «Добрідень!»
Хотіли б ми побачить навч
Ще збірку — «Діти, на добраніч!»

ДЕКОМУ

У нього вірші — скажем так —
Літературний порожняк,
До стоверстової сторінки
Тебе несе він без зупинки...

* * *

Родився він під знаком Водоля,
Тому й води у віршах не жаліє.

* * *

Якби-то всю ліричну воду
Із книг його після війни
Для блага нашого народу
Пустить, скажімо, на лани —
То можна оросить для світу
І дебрь-пустиню неполиту!

• * * *

— Ну як? — поет мене спитав
Із помпою великою.—
Вірші мої читав?
— Читав...
А як артист декламував,
То зовсім став заїкою.

* * *

Купив поет автомашину,
Книжок не видає, притих.
Щоб заробить собі бензину,
Він рецензує молодих.

* * *

Хоч він давно писати перестав,
Зате любив рибалити на лузі

І, замість власних віршів і октав,
Він черв'ячки поетам подавав
І тим нарешті прислужився музи...

Простіть його, великодушні друзі!

ПРО ТОГО Ж ДІДА

Чом і не дід? Сьогочасний, типовий.
Ось він, дивіться: острішками брови,
В сірім брилі й празниковій сорочці,
Люлька у роті, кисетик при боці.
Люлькою пихне, сховає кисета:
— Ох і укусна ж, неначе коклекта...

Ходить по вулиці дід черногузом,
Хитро поводить засмаленим вусом,
Бо в того діда, в діда Вухналя,—
Справа медаля і зліва медаля.
Сплачує внески, як член ДТСААФу,
Мудрий — не дасть у політиці маху,
Любить фольклор, п'є, буває, чарчину,
Знає Косарика, бачив Тичину.
Дід, вам скажу я, наочний, типовий.
Кажете — діда портрет не готовий?

В діда Вухналя точні прогнози
На снігопади, вітри і морози,
На кукурудзу, горох, бараболю,
На кавуни, сочевицю й квасолю.
Зна, як впроваджувать агрономію:
— Еге-ге-ге... Я це діло умію!..—
Може у вічі й парторгу сказати:
— Бач, не готові ще й досі кагати,—
Тихо промовить йому по секрету: —
А ви читали сьгодні газету? —
Знаючий дід, принциповий, зразковий,
А ви казали — портрет не готовий...

Дід хоч куди. Як почує про збори —
Підтюпцем скаче завжди до контори.

— Діда Вухналя! Діда Вухналя! —
Одноголосно вигукує зала.
І возсідає він, наче на сідалі,
Членом почесним в почесній президії.
Мало сидить — заглядає в «тетрадку»:
— А розкажіть про свої недостатки? —
Дуже активний і дуже бідовий...
А ви казали — портрет не готовий...

З дідом не дуже, з дідом полегше:
Бах! — і в газеті районній розчеше.
Діда шанують. Вухналя всі знають.
На семінари в район викликають.
Що семінар! Не таку вам штукенцію
Може встругнути — прес-конференцію
«Про основні у районі завдання
І дострокове їх виконання».

Дід, одним словом, проблемний, типовий.
Чом би, скажіте, портрет не готовий!
Друзі-письменники, ну, їй-же богу,
Не зобіжайте Вухналя старого!

МІЙ КОЛЕГА ДОРОГИЙ

Неповторною весною,
Обминаючи свій дім,
Він ходив услід за мною
Лібреттистом молодим.

Починав розмову щиру
І, як гість, у час нічний
Він просився на квартиру,
Мій співавтор дорогий.

Все казав: — Давай засядем,
Тему двинемо одну.
В мене є цікавий задум,
Ну хоч би про посівну.

Все розпишем по порядку,
Діло певне, не секрет.
Я сценічну дам прокладку,
Розроблю на «во» сюжет!

Разом сіли ми писати
І, не гаючи хвилин,
У сценарій забивати
Почали озимий клин.

— Що ж, давай, посієм жито,—
Я співавтору кажу.
Він кахикнув діловито:
— Це ідея! Запишу...

Ледве впорали роботу
І взялися за ячмінь.
Норовився у цейтноті
Мій колега, наче кінь.

— Ну, тепер посієм просо,
Може, вийде щось воно.—
Він стригнув очима косо:
— Я посіяв би пшоно...

— Ой,— кажу,— які замашки,—
Ще навариш каші ти.
Випрягайся із упряжки
І лети під три чорти!

Полетів — мені байдуже,
Та, видать, він ще живий.
Де ти дівся, давній друже,
Мій колего дорогий?

Може, став ти сценаристом,
Пишеш п'єсу із артистом,
У труді змарнів з лица:
Про метал і нашу музу,
Про свиней, про кукурудзу
Без початку і кінця...

Де у творчому екстазі
Погорів на «посівній»?
З ким ти ходиш у супрязі,
Мій колего дорогий?

НЕ ВИЙШОВ НА ОРБІТУ...

Йому не день і не годину,
А довелось багато літ
В літературі гнути спину
І проливати творчий піт.
Усе виходив на орбіту,
Книжки болванками пуляв:
Нехай аванси йдуть по звіту,
Нехай друкує Літвидав.
Мов із лози, стругав куплети,
Аж полисіла голова.
Ліпив давкі, немов галети,
Слова, слова, слова, слова...
Була, була колись потуга,
І лікті, й сила пробивна!
Йому б ходити коло плуга,
Мішки вантажити зерна.
На трудову ставать повірку,
Рубати вугільні пласти!..
Та для народу нову збірку
Зварганив, господи прости!
Не вірші там — одне нещастя:
Усе цвіте, росте пuste...
Немов швидка лірична настя
Його пробрала, як на те.
Хоч до критичного прогнозу
Не прислухався наш слабак —
Літературного ж обозу
Не міг покинути ніяк.
Біда судилася піїту —
Він знову книгу запустив,
Але не вийшов на орбіту —
У сфері критики згорів!

ДРУЖНІ ШАРЖІ

НА С. ВОСКРЕКАСЕНКА

Анотація

До сатиричного меню
Він спершу заколов «Свиню»,
Із «Чорта» зняв дебелу шкіру,
Рвонувся «З перцем!» у «Сатиру»,
А там поїхала й пішла
«Кому хвала, кому хула»...
Штурмує знову творчі далі
«Цілком серйозно», «І так далі»,—
Бо «І всерйоз і жартома»,
І «Взагалі і зокрема»
В Сергія — промаху нема!

НА Є. ДРОБ'ЯЗКА

Що ж може нам сказати Дроб'язко?
Що він не зазнавав фіаско
І скарги не було на нього
Ні від Гюго, ні від Толстого.

ПЕРЕМУДРИВ

У відомого Теренька
Вийшла книжечка сіренька.
Цілу ніч поет не спав,
Дружні написи складав:

«Ортодоксу Леонідові —
Ти світило наших днів —
Як найкращому сусідові
Присвятив я серця спів».

«Геніальному Степанові,
Корифею наших днів,
У роботі понадплановій
Я дарую серця спів».

«Дорогому Миколаєві,
Діячеві з діячів,
На довічну славу краєві.
Не заріжте серця спів!»

«Науковому Кіндратію —
Ти давно мене цинив,—
Звесели критичну братію,
Приголуб сердечний спів!»

Підписать хотів Охриму,
Дорогому побратиму,
Та в запасі, як на зло,
Екземпляра не було...

Ледве впорався помалу,
Всіх, мовляв, заворожу...
Для критичного загалу
Розіслав півтиражу.

Тільки маху дав Теренько —
У часописі однім
Тую книжечку сіреньку
Розчехвостив анонім.
Хто в би думали?
Охрім!

Довго, кажуть, ще потому
Наш піїта жалкував,
Що Охриму дорогому
Він автографа не дав...

НЕ ТЕ...

Гуляли гості у Свирида,
Столи вгиналися від страв.
І на десерт, після обіду,
Господар вірші прочитав:

«Гуркоче голуб, наче трактор,
І нива колосом співа...»
— Чудово! — вигукнув редактор.—
Які епітети, слова!..
Йй-богу, друзі, не банально,
Я вам кажу офіційно —
Це просто ори-гі-гінально.
Свирид наш — мудра голова!

На другий день Свирид-піт
Наніс редактору візит.
— «Гуркоче голуб, наче трактор...»
— Воно нічого, а проте,—
Тут клацнув пальцями редактор,—
Воно щось, голубе, не те.

Якщо сказать офіційно,
То надто вийшло вже банально
І зовсім не оригінально.

Не ті епітети, слова...
Бува, товаришу, бува.

У РАЙМАЗІ

Сценка

— Які цікавлять вас товари:
Електролампи, окуляри?
Є туалетне гарне мило,
Хороші зошити, чорнило...
А може, обувної мазі? —
Спитали діда у раймазі.

— Та ні, просила баба вчора,
Щоб я привіз їй мухомора,
Бо розвелися мухи клятї,
Не може влєжати у хатї...

— На жаль...— зітхнув завмагазину,—
А втім, заждіть, одну хвилину!
Коли так просите, будь ласка,
Байок-близнят чимала в'язка,
А на придачу ще до цього
Вам повістина Вербового;
А ще Рогожина брошурки,
Самі zostались палітурки,
Щоправда, вицвілі, зелені,
Але нічого, по кишени...

В раймазі нашому ці твори —
Незамінимі мухомори.

ШИРОКА НАТУРА

Кузьма сатиру усмалив,
Пропонував народу,
Щоб відпускали «на розлив»
Газовану лиш воду,
«Нарзан» або, скажімо, сік,
Томатний особливо,
І, для порядку, раз у рік,
Холодне свіже пиво.
А вже горілку чи коньяк —
Хоч лусни, брате, аж ніяк!..

Коли ж отримав гонорар,
Розщедрився надміру.
Зайшов із друзями у бар
Замочувать сатиру.
І так там наливавсь,
Що тиждень похмелявся...

ВАЖКИЙ НА РУКУ

Широке річище Дніпра
В гаю ліричному шуміло,
Але він розчерком пера
Прикоротив його уміло.

Не річка плинула — струмок,
Та превелике з того горе,
Бо на замулений ставок
Він обкарнає й Чорне море.

А щоб довиконати план,
Підніме руку він байдужу
І навіть Тихий океан
Заредагує на калюжу.

ПАМ'ЯТНА ЗАПИСКА

До романіста на квартиру
Заліз крадій через вікно.
Тихенько виніс потаймиру
Його рухоме все майно.
Коли тікав, поклав на миску
Коротку пам'ятну записку:

«Не кидай дім напризволяще.
З речей не брав я одного
Лише двотомника твого,—
Писати треба краще!..»

З М І С Т

ЩОБ НЕ ЖУРИВСЯ КОЛОС

«Усе, що мені світало...»	5
Росії	6
«Вогні пломеніють, мов стяги червоні»	7
На спостережному пункті	8
«Маяковский» на фронті	9
Карта	11
Балада про залп	12
В день миру	14
«На марші курява і спека...»	15
Жайворон	16
«Все говори, говори від початку...»	17
Морська балада	18
«Де фронту гнулась вогняна підкова...»	19
«Я знаю, чого тобі треба...»	20
«Будь щаслива, зелена ниво...»	21
Брати	22
«У сквері берізка...»	24
Звичка	25
«Зелена, буйна віто...»	26
Маячка	27
Вікно	28
Ровесник	30
Заблуда	31
Сестри	34
Весна	35
«Яка довкола тиша світова!»	36
Дім	37
«Скрізь од спеки земля поруділа»	38
Карбівник	39
Бакенник	40
Шляховик	41
Канікули	43

Ліхтарі на пероні	46
Озерянка	47
Дві матері	48
На Богдановій горі	50
Два портрети (<i>Балада</i>)	52
Гостини	54
Брат	56
Малишко в Каневі	58
«Ти лежиш на жовтім крутосхилі...»	59
«Отак і бувало щоліта...»	60
Ліричний пейзаж	62
«А все ж таки твоє прийшло до мене слово...»	63
П'ять хвилин	64
Весняні акварелі	65
Кухлик	67
А нам цвітуть черешні білі...	68
Вуличка в Одесі	69
«Вже на лугах сивіють трави...»	70
Листи	71
Про Миколу Джугая	72
І навіщо цей жених?	74
Жолудь	76
Наш лиман	78
«Небесна канцелярія»	79
Після уроків	81
Каштан	82
На сатиричній хвилі	
Про Грача-діяча	83
Підклав свиню	85
Балада про захист дисертації	87
Про стилягу й діда Ониська	89
В ресторані	91
Старий дивак	92
Сусідки	93
Наливайко й Закусило	94

Заява . . .	95
Наряди . . .	96
Сила звички	97
Помсгло . . .	98
Все в порядку .	99
Молоко з водою .	100
Хоч подивлюсь	101
Здається, склав... .	102
Підвів (<i>Жарт</i>)	103
Проговорилася	104
Боязлива Векла (<i>З минулого</i>) .	105
В тролейбусі	106

МАСИТИ МАСАКИ

Літературні народії, шаржі та епіграми

Гімн початкуючому .	109
Доброї путі . . .	112
Солом'яний прелюд .	115
Сон рябої лошиці	116
Києву . .	117
Процедура	118
Многоглагольний романс .	119
Роздум	120
Лист до Хоми Забігайла .	121
Подяка	123
Заполяря	124
Про Сірка	127
Ехегі monumentum	128
Причасті мене, батьку... .	129

З колисковими вас!

Коліскова парникова	130
Коліскова бересткова	132
Коліскова підросткова	133

Колискова трубопрокатна .	134
Колискова програмова .	135
Маститі мастаки. (<i>Інтерв'ю</i>)	137
Пушкініана	139
Як я став традукетором .	141
Придибенція	142
Побачення	143
Орація з приводу вусів .	145
Від двох до шістдесяти .	147
Марш текстовиків	149
Друзька наш переклада .	151
Балада про перекладачів .	152

П р и с в я т и

Дмитрові Білоусу	154
Олександрові Ковіньці	154
Дмитрові Косарику	154
Федорові Маківчуку	155
Дмитрові Молякевичу	155
Олександрові Підсусі	155
Другові критику	155
Дитячому поетові	155
Декому	156
Про того ж діда	159
Мій колега дорогий	161
Не вийшов на орбіту	163

Д р у ж н і ш а р ж і

На С. Воскрекасенка (<i>Анотація</i>)	164
На Є. Дроб'язка	164
Перемудрив	165
Не те...	167
У раймазі (<i>Сценка</i>)	168
Широка натура	169
Важкий на руку	170
Пам'ятна записка	171

ОЛЕСЬ ИВАНОВИЧ ЖОЛДАК
РАВНОВЕСИЕ

Издательство «Дніпро»

(На українском языке)

Редактор Л. С. Малахова

Художник А. П. Василенко

Художній редактор А. І. Клименко

Технічний редактор Б. С. Куйбіда

Коректори Ю. І. Кебкал, Г. П. Михайлова

ІБ № 662

БФ 28838.

Здано на виробництво 4.VIII. 1977 р.

Підписано до друку 2.XII 1977 р.

Папір № 2. Формат 70×90¹/₃₂.

Фізичн. друк. арк. 5,5.

Умовн. друк. арк. 6,435+1 вкл.

Обліково-видавн. арк. 5,276.

Ціна 70 коп.

Замовл. 1509.

Тираж 16 000.

Видавництво «Дніпро»,
Київ, Володимирська, 42.

Виготовлено
на Київській книжковій
фабриці «Жовтень»
республіканського виробничого
об'єднання «Поліграфкнига»,
Київ, Артема, 23а.